Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 205 (455) ◆ Вівторок, 27 жовтня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

Читайте в номері

6 ВЕЛИКЕ «ПЕРЕСЕЛЕННЯ» ХУДОБИ

12 13 НАЗУСТРІЧ XXIX З'ЇЗДУ КПРС

КРАВЧУК—СНЄГУР: ТВЕРЕЗА ПОЛІТИКА

Леонід КРАВЧУК і Мірча СНЄГУР дають перші інтерв'ю в аеропорту.

Фото Василя ПИЛИП'ЮКА.

Нотатки про переговори, а також про те, хто хоче сварити народи, які ще вчора називали один одного братами

В нашій газеті вже повідомлялося, що минулої п'ятниці Президент України Леонід Кравчук і Президент Молдови Мірча Снєгур підписали в Кишиневі Договір про добросусідство, дружбу і співробітництво між Україною та Республікою Молдова. Договір передбачає розвиток партнерських відносин дружніх держав, дотримання принципів суверенної рівності, незастосування сили чи загрози силою, непорушність кордонів, територіальну цілісність, мирне врегулювання суперечок, невтручання у внутрішні справи, повагу прав людини...

Говориться в договорі, що права національних меншин гарантуються відповідно до норм ООН і НБСЄ, передбачено укладання двосторонніх угод у галузі валютно-фінансових відносин, торговельного обміну, платежів, руху цінних паперів, митних і транспортних тарифів. Одним словом, договір всеосяжний, грунтовний.

Договір високо оцінила і українська, і молдовська сторони. У нас багато спільного і в минулому, і в сьогоденні. На молдовській землі завершився драматичний шлях гетьмана Івана Мазепи, якого без будь-яких натяжок слід вважати національним героєм України, що піднявся проти тиранії Петра, розтоптання прав України цим деспотом. На молдовській землі наступник Мазепи Пилип Орлик створив першу українську Конституцію.

Сьогодні в Молдові проживає понад 600 тисяч українців, в Україні — майже півмільйона молдован. Договір передбачає дотримання їх інтересів. Зокрема, завдяки зусиллям Президента й уряду Молдови і самих українців в 54 школах за останній рік організовано вивчення української мови, в Кишиневі відкрито першу українську гімназію, ведуться теле- і радіопередачі українською мовою. Це тільки перші кроки. І хоч які вони скромні, вони є. До того ж кожний такий крок вимагає коштів, а їх у Молдови ще менше, ніж **(Закінчення на 2-й стор.).**

Офіційні візити

На запрошення Голови Китайської Народної Республіки Ян Шанкуня Президент України Л. М. Кравчук відвідає Китайську Народну Республіку з офіційним візитом з 29 жовтня по 3 листопада цього року.

* * *

Президент України Л. М. Кравчук на запрошення Президента Монголії Пунсалмаагійна Очирбата з 3 по 5 листопада відвідає Монголію з офіційним візитом.

Перший військовий аташе

одержав акредитацію при Міністерстві оборони США. Ним став полковник Ігор Смешко. «Україна готова розвивати всебічне співробітництво у військовій сфері в інтересах національної безпеки і зміцнення міжнародного миру»,— підкреслив полковник Смешко на церемонії вручення свідоцтва про акредитацію в Пентагоні.

І. Смешко народився в місті Христинівка на Черкащині в 1955 році. Він закінчив Київське вище зенітно-ракетне інженерне училище, фахівець у галузі управління ракетними системами. Має науковий ступінь доктора технічних наук, звання професора.

СЬОГОДНІ в Лондоні розпочалися консультації «Трійки» Європейських Співтовариств (Португалія, Великобританія, Данія) на рівні керівників політичних департаментів міністерств закордонних справ.

На запрошення «Трійки» ЄС у переговорах бере участь заступник міністра закордонних справ України Борис Тарасюк.

НА ЧОРНОМОРСЬКОМУ флоті, за повідомленням прес-служби Міністерства оборони України, продовжується гоніння на військовослужбовців, які прийняли присягу на вірність народові України. Так, командуючий ЧФ адмірал Ігор Касатонов, незважаючи на телеграму Міністерства оборони України про переведення капітанів 3 рангу В. Кравченка, В. Ізотова і капітан-лейтенанта Ю. Шарлая до складу ВМС України, звільнив їх як таких, що не відповідають займаним посадам. Про безпідставність цього формулювання наказу свідчить хоча б те, що протягом двох останніх років звільнений капітан-лейтенант Юрій Шарлай не раз нагороджувався командуван-

КРАВЧУК — СНЄГУР:

ТВЕРЕЗА ПОЛІТИКА

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

в Україні. Раніше, в Союзі, й таких кроків не було, а всі слов'яни, що проживали в Молдові, становили «русскоязычное население».

Активісти товариства української культури в Молдові, які зустрілися з Президентом України, схвалили Договір і розповіли про свої справи, зокрема про те, що перша українська гімназія їхніми зусиллями, а також з допомогою України може стати методичним центром для українських шкіл у Молдові. Характерно й те, що одним з керівників департаменту Молдови з національних питань є українка Галина Якубович. Вона й сказала Президентові України, що українська держава мала б подбати про сприятливі умови для українських бізнесових структур у Молдові в їх стосунках з Україною. За умови, що ці структури підтримуватимуть українську школу, українську культуру в Молдові. Бо без коштів, як відомо, нічого не досягнеш. Отже, насичена й зацікавлена була розмова.

Зі свого боку, Україна дбає про реалізацію прав своїх громадян молдовського походження. Тепер у нас діє 130 молдовських та румунських шкіл, є теле- і радіопередачі, розпочато випуск підручників латинським шрифтом.

Отже, як би не складалася наша давня й недавня історія, якими б не були наші етнічні території в минулому, Президенти України й Молдови підкреслили, що ми можемо цивілізовано домовлятися, максимально можливо забезпечуючи інтереси мольдован в Україні, а українців у Молдові. А претендувати сьогодні на перерозподіл кордонів, підбурювати одноплемінників дс територіальних претензій — справа авантюрна, кривава, злочинна. Ми повинні з честю вийти з тої важкої спадщини, яку залишив нам «Союз нерушимый», коли кордони креслилися й перекреслювалися кремлівськими вождями без врахування прав народів.

Не всім така позиція до вподоби. Один з українців у Кишиневі зі словами «почитайте, що вони творять», передав для нашого ознайомлення заяву. Зветься вона «Заявление славянского демократического союза Повернения (возвращение)». Так написано і в другому місці тексту «Повернения». З одним «н». Підписав її голова цього «союзу» А. Большаков. Керує цей пан одним з найбільших заводів у Придністров'ї — тираспольським «Точлітмашем». Ось позиція його і однодумців: «Расцениваем заключение договора между Молдовой и Украиной предательством государственных интересов Украины, предательством украинцев Приднестровья, человеческих надежд представителей других национальностей по защите их прав и свобод государством Украина».

Ось так. Ні більше, ні менше. Повернення чого тепер хоче пан Большаков? Земель? Людей? Отже — крові. З такою логікою — один крок до крові в Криму, а там і в Росії, в її автономіях. Дай тільки прецедент — і нова хвиля розпаду прокотиться по всьому колишньому Союзу, і ті, що залишаться живі, захлинуться кров'ю мертвих, яких ще вчора звали братами. Є таке місткe руське слово «неймется». **Неймется господину Большакову и иже с ним.** Мало їм крові, пролитої у Придністров'ї, мало їм Карабаху, горя на Кавказі і в Середній Азії. Давай ще, силою, аби по-їхньому.

Так з одного боку відродженню української культури в Молдові протидіє Народний фронт, який об'єднує молдовських ультранаціоналістів прорумунської орієнтації, а з другого — втручаються провокатори пiд гаслом переділу кордонів.

У цій ситуації державна цивілізована політика Президентів України і Молдови заслуговує на повагу і підтримку. Президент України і тепер, в Кишиневі, висловився за автономію Придністров'я. Зрозуміло, в складі Молдови. З розмежуванням повноважень і з правом населення Придністров'я вирішувати питання про статус цієї території в разі зміни державного статусу самої Молдови. Тобто в разі її приєднання до Румунії, чого так прагне Народний фронт. Це прозвучало не як втручання у внутрішні справи, а як порада колезі — Президентові і його урядові щодо вирішення проблеми.

Важко, дуже важко будувати цивілізовані відносини на терені колишньої імперії. Але — треба. І заради цього варто об'єднуватися, домовлятися всім тверезо мислячим людям. Всім, хто не хоче дивитися на собі подібних крізь приціл.

Сергій ПРАВДЕНКО.
Кишинів — Київ.

Засідання Ради національної безпеки України

Як повідомила прес-служба Президента України, 26 жовтня відбулося чергове засідання Ради національної безпеки України. Розглядалося питання «Про стан і перспективи розвитку науки і науково-технічного прогресу в Україні». Вів засідання Президент України, Голова Ради національної безпеки України Л. М. Кравчук. З доповіддю виступив президент АН України Б. Є. Патон. Співдоповіді зробили В. І. Антонов, М. А. Павловський, П. М. Таланчук, І. І. Олійник.

У ході засідання вказувалося на важке становище, в якому опинилися наукові, дослідно-конструкторські та технологічні організації, недостатню ефективність заходів для збереження інтелектуального потенціалу, що становить потенційну загрозу національній безпеці України.

Поряд із загальною кризою у суспільстві причинами такої ситуації в цій сфері є відсутність дійової науково-технічної політики, а також системи відповідних законодавчих актів, нормативних документів, які сприяли б належному науково-технічному розвитку України в умовах переходу до ринкової економіки.

Були запропоновані шляхи виходу із становища, що склалося. Йдеться, насамперед, про необхідність прийняття пакету законодавчих актів у сфері науки та науково-технічного прогресу, розробки ефективної науково-технологічної політики України, а також про вжиття негайних заходів для збереження науково-технічного потенціалу України.

ЗАЯВА МЗС УКРАЇНИ

Розвиток подій в районі конфлікту в Абхазії свідчить про зростаючу загрозу нової ескалації бойових дій у регіоні. Збройне протистояння набуває дедалі небезпечнішого характеру. В конфлікті все більш активну участь беруть так звані «треті сили», які домагаються задоволення своїх власних інтересів. Створюється реальна загроза дестабілізації ситуації у сусідніх регіонах.

Зростає кількість жертв серед мирного населення, завдано значної шкоди цивільним об'єктам і лікувальним закладам, зокрема, тим, які є власністю інших держав, включаючи Україну. Руйнуються пам'ятки багатовікової культури народів, які до недавнього часу мирно жили разом, спільно ділили радість і горе.

МЗС України висловлює глибоку стурбованість таким перебігом подій. Підтверджуючи свою відданість хельсінкським принципам, зокрема, недоторканності кордонів та територіальної цілісності держав, ми вважаємо, що єдиним прийнятним у вирішенні будь-яких спірних питань є шлях переговорів і пошуку компромісів. В умовах, що склалися в Абхазії, першим кроком у цьому напрямку має стати беззастережне припинення вогню.

В цьому зв'язку МЗС України підтримує миротворчі зусилля Генерального секретаря ООН у регіоні.

Продовження братовбивчої війни суперечить життєвим інтересам як грузинського, так і абхазького народів. У ній зацікавлені тільки ті сили, які хотіли б погріти руки на вогнищі пожежі чужої домівки. МЗС України звертається до конфліктуючих сторін із закликом негайно припинити воєнні дії і поновити діалог. Водночас ми закликаємо всі зацікавлені сторони утримуватись від дій, які могли б зашкодити процесу врегулювання, і використати весь свій вплив для якнайшвидшого припинення кровопролиття.

В партіях і рухах

Демократи єднаються і шукають тактику

Після того, як у п'ятницю, 23 жовтня, було зірвано через відсутність кворуму пленарне засідання парламенту, депутати-опозиціонери згадали про Народну раду, провели її засідання, а затим і спільну прес-конференцію. В ній взяли участь М. Горинь (КНДС), В. Філенко («Нова Україна»), М. Поровський (комітет «Крим з Україною»), І. Швець (ВОСТ) та В. Чемерис (СУС).

Причину такого єднання М. Горинь пояснив дуже просто: мовляв, коли компартійна більшість після поразки в змаганнях за незалежну Україну «ховалася за паранджею», то демократи могли дозволити собі чвари між собою, але коли посткомуністи «підняли голову» і повели атаку на демократичні завоювання, то демократи знову єднаються.

Однак прес-конференція засвідчила, що єдиним, у чому демократи поки що досягли згоди, є оцінка нинішньої політичної ситуації в республіці, яка характеризується, на їхню думку, гострою парламентською кризою і спробою реваншу антинезалежницьких сил. Прояви цієї кризи демократи визначили підготовчу роботу певних сил у скликанні всеукраїнського з'їзду народних депутатів усіх рівнів. М. Поровський пригадав аналогічні дії українських більшовиків, які в 1918 році на противагу Центральній Раді скликали в Харкові з'їзд робітничих, селянських, солдатських Рад і створили паралельний антиконституційний орган влади, з допомогою якого й «поховали» УНР. З ним ніхто не сперечався.

У питанні ж тактики демократи ще далекі від єдності. «Спільна тактика — це справа часу й узгодження позицій», — сказав М. Горинь. А позицій цих за столом господарів прес-конференції визначилося принаймні три.

По-перше, В. Філенко і М. Горинь виступили за продовження збирання підписів для референдуму щодо розпуску цього парламенту, дострокових виборів до нової Верховної Ради України. Таким чином вони спробують конституційними методами зберегти найвищий законодавчий орган і слабкі традиції парламентаризму в республіці.

По-друге, М. Поровський зайняв діаметрально позицію. Він — рішуче проти розпуску парламенту, бо вважає, що в нинішніх умовах до влади цілком конституційно прийдуть на виборах соціалісти, і якісно оновити депутатський корпус можна тільки шляхом плебісцитів у виборчих округах про довір'я окремим депутатам.

По-третє, ВОСТ і СУС продемонстрували рішучість боротися з цим парламентом будь-якими методами, бо, на думку В. Чемериса, Верховна Рада вже практично саморозпустилася, коли через відсутність кворуму не змогли прийняти важливих рішень. Однак коли лідери «НУ» і КНДС запропонували СУСу припинити свою акцію протесту як таку, що виконала свою політичну місію, то наметове містечко в центрі Києва зникло. Цілком можливо, що студенти відгукнуться на заклики «політичної опозиції» й долучаться до збирання 3 мільйонів підписів, потрібних для референдуму. Від імені ж ВОСТу заявили, що готується новий страйк, щоб запобігти «червоно-коричневому перевороту».

Присутні звернули увагу на те, що прес-конференція відбувається без участі Руху. Ситуацію пояснили організаційними, а не політичними причинами: В. Чорновіл терміново відбув до Львова, а його заступник О. Лавринович з невідомих причин не з'явився.

Отже, демократи готуються до спільних дій. З огляду на те, що, здається, згуртувалися і їхні політичні опоненти, республіка опинилася на порозі нових політичних баталій. Як вони розвиватимуться, певно, покаже 27 жовтня, коли парламент має приступити до затвердження нового уряду. Але, як співається у відомій пісні, «в воздухе пахнет грозой»...

Володимир СКАЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ГОТУЄТЬСЯ ДО ЗВІТУ І ДО З'ЇЗДУ

Минулої неділі в Донецьку відбулася перша обласна звітно-виборна конференція Соціалістичної партії України, на яку з'їхалося 217 делегатів з 14 міських і районних партійних організацій. В її роботі взяв участь голова політради СПУ народний депутат України Олександр Мороз.

Було заслухано звіт про діяльність обласної партійної організації, внесено зміни і доповнення до статуту і програмних документів, обрано керівні органи, а також делегатів на другий з'їзд СПУ, який відбудеться наприкінці листопада в Києві.

У виступах, кулуарах конференції панувала ностальгія по колишньому Союзу, планувалися конкретні заходи щодо врочистого святкування 75-річчя Жовтневої революції, обрано делегацію на святкове засідання, що відбудеться з цього приводу в Києві.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА

Кабінет Міністрів України затвердив обсяги концентрованих кормів, що виділяються на IV квартал 1992 р. для зустрічного продажу за сільськогосподарську продукцію колективним і державним сільськогосподарським підприємствам, для промислової відгодівлі худоби, спеціалізованим птахівницьким господарствам та для інших потреб господарств, підприємств і організацій.

Певну кількість концкормів буде відпущено Укоопспілці і Українському товариству кролівників і звірівників-любителів для зустрічного продажу населенню за закупівлю кролів і хутрової сировини, а також для вільного продажу підсобним господарствам громадян у зонах радіоактивного забруднення.

Прес-служба Прем'єр-міністра України.

Пишемо нову Конституцію України

ІМЕНЕМ НАРОДУ, А НЕ ДЕРЖАВИ

(Кримінально-правові та процесуальні аспекти боротьби із злочинністю в проекті Основного Закону)

В опублікованому проекті Основного Закону України питанням, пов'язаним з державною політикою у сфері боротьби із злочинністю, присвячено понад 20 відсотків усіх статей. І це не випадково. Саме конституційні норми закладають основу розвитку всього комплексу кримінального, кримінально-процесуального і кримінально-виконавчого законодавства. При цьому для названих галузей права важливим є те, що всі норми майбутньої Конституції є нормами прямої дії. Крім того, понад 40 норм сформульовані так, що безпосередньо чи опосередковано мають увійти до трьох згаданих галузей права кримінального циклу.

У цьому відношенні важко переоцінити значення статті 2, яка проголошує обов'язок держави нести відповідальність перед людиною і суспільством у разі, якщо діяльність держави завдає людині шкоди. Виходячи з тексту зазначеної статті, немає сумніву, що така відповідальність може мати і кримінально-правовий характер. Тому дуже важливо, щоб майбутнє законодавство передбачало кримінальну відповідальність державних органів, установ і організацій, коли їхня діяльність або, навпаки, бездіяльність спричинила тяжкі наслідки. Існуюча ситуація щодо охорони здоров'я населення, навколишнього середовища, грубого втручання технологічних монстрів типу Чорнобильської АЕС у життя багатомільйонних країн порушує безпеку суспільства і окремих людей. Уявляється, що стаття 2 проекту зможе внести зміни у нормотворчу діяльність у сфері боротьби із злочинністю, коли до відповідальності притягатимуться й ті, хто раніше успішно ховався за стінами могутніх відомств.

Одночасно слід зауважити: якщо держава нестиме відповідальність перед людиною і суспільством (а це можливо лише у судовому порядку), то такі судові рішення мають бути ухвалені іменем народу України, а не держави України, оскільки вона або її органи є в даному випадку суб'єктами відповідальності.

Разом з тим стаття 56 проекту, на наш погляд, відтворює сентенцію популярної юридичної літератури про те, що кримінальне покарання має на меті перевиховання правопорушника і запобігання скоєнню нових злочинів. Реально самим злочинцем, його рідними, населенням та й тими, хто виконує вироки, покарання сприймається інакше. Кожному ясно, що без певних страждань, пов'язаних саме з покаранням, останнє є, по суті, фікцією. Закладати в Основний Закон таку норму — означає заплющувати очі на те, що в Україні існує смертна кара, високий рівень рецидивної злочинності тощо. Тому це положення, як ми вважаємо, треба виключити.

СУД ЧИ ПРОКУРАТУРА?

Не зміг уникнути проект і інших недоліків, неточностей, а подекуди і протиріч, надмірної деталізації. Зокрема, це стосується глави 3 «Громадські і політичні права», окремі статті якої явно навіяні проектом Конституції Російської Федерації.

Згідно зі статтями проекту 22, 24, 25, 27 на суд щодо попереднього слідства покладається більшість функцій, які нині виконують органи прокуратури: санкціонування арешту і таких слідчих дій, як обшук, огляд, перлюстрація кореспонденції. Більше того, згідно зі статтею 27 проекту фактично тільки суд має право порушувати кримінальну справу, оскільки провадження попереднього слідства є нічим іншим, як збиранням, зберіганням і використовуванням конфіденційної інформації про особу без її згоди. Але ж у пункті 2 статті 220, де йдеться про прокуратуру, вказується, що саме вона наглядає за дотриманням законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, дізнання і попереднє слідство. То у чому ж полягатиме цей нагляд, якщо такі важливі аспекти попереднього слідства й дізнання будуть під судовим контролем? Тут, на наш погляд, є суттєва суперечність між зазначеними нормами глав 3 і 21. Тому треба чітко визначити, чи перебуває прокуратура в системі судової влади. Якщо ні, то не відносити до компетенції судових органів нагляд за попереднім слідством і дізнанням.

А тепер подивимося на цю проблему дещо з іншого боку. Що практично може дати передача судам права на прийняття рішень щодо арешту, тримання під вартою, обшуку, огляду, перегляду кореспонденції? Начебто це звучить досить демократично, в дусі міжнародних правових документів. Але, по-перше, наприклад, статті 9 — 12 Загальної декларації прав людини, де йдеться про забезпечення прав людей у разі притягнення до кримінальної відповідальності, не передбачають саме судового контролю в процесі проведення слідства. По-друге, якщо суд порушуватиме кримінальну справу, прийматиме рішення про арешт, утримання під вартою громадян, санкціонуватиме окремі слідчі дії, чи сприятиме це головній меті правосуддя і реалізації його основного принципу, закріпленому в статті 207: «Судді незалежні і підпорядковуються тільки Конституції і Закону»? А чи не вийде навпаки: за таких умов суд може бути поставлений в дещо делікатну ситуацію, буде певною мірою пов'язаний зі своїм попереднім рішенням. Адже після закінчення розслідування і направлення кримінальної справи до суду саме цей орган мусить прийняти рішення щодо вини підсудного і призначити йому міру покарання.

До того ж, як на практиці суд виконуватиме функцію контролю за законністю оперативно-розшукових заходів, що, як зазначалося, передбачено статтею 24 проекту? Виходячи зі специфіки судової діяльності, здійснити це буде дуже важко, і ця норма залишиться на папері.

А яким чином буде реалізовуватися положення, що міститься у частинах третій і четвертій статті 22? Спробуємо змоделювати ситуацію стосовно наших умов: слідчий затримує підозрюваного ввечері в п'ятницю, в передбачені проектом 48 годин повідомляє до суду (тільки там нікого нема, вихідні дні), а в понеділок за 24 години суду необхідно прийняти рішення про запобіжний захід. Але в понеділок він зайнятий на процесі, що розпочався раніше, треба також готувати до розгляду інші справи, розв'язувати багато інших питань. Чи зможе бути такою оперативною і відповідальною наша неповоротка судова машина? На аналогічну процедуру (арешт) судді в Італії, наприклад, (ст. 13 Конституції) відведено не 24, а 48 годин і це при тому, що їхня судова система більш гнучка і диференційована, судовий корпус значно більший, до того ж високооплачуваний, а про технічне оснащення годі й казати.

Згідно з проектом Конституції Прокуратура практично позбавляється такого важливого напряму своєї діяльності, як захист прав громадян, і на неї покладається обов'язок захисту майнових та інших інтересів держави. Це не зовсім зрозуміло, особливо в умовах повсюдного правового свавілля щодо людини, різкого зростання злочинності, інших негативних явищ. Хто ж на думку законодавця повинен захищати права і законні інтереси людей? З проекту випливає, що суд і Уповноважений Національних · Зборів у правах людини. Безперечно, десь у досить далекому майбутньому так і має бути. Але чи можливо це за реалій сьогодення? Не кажучи вже про те, що суди просто фізично не в змозі будуть «переварити» той величезний обсяг звернень громадян про захист їхніх прав, який у такому разі зваляться на суди, до того ж, за судом завжди залишатиметься остаточне слово у вирішенні таких справ. Прокуратура ж повинна ставити питання перед відповідними органами про усунення порушень закону.

Немає й точного уявлення про те, як виконуватиме свої обов'язки Уповноважений у правах людини. Чи він здійснюватиме свою діяльність одноосібно (в такому разі її ефективність буде вкрай низькою), чи матиме апарат на місцях? Останнє може перетворитися на створення нового бюрократичного відомства, а людині, врешті-решт, ніде буде захистити свої права.

ЗЛОЧИНЦЯМ — КРАЩІ ГАРАНТІЇ?

У статтях 22—23, 53—58 проекту міститься детальна регламентація і значні гарантії, аж до соціального захисту (ст. 56 ч. 3), особам, які скоїли злочин. Так, держава є відповідальною за безпеку осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі (ст. 23, ч. 3), то щодо своїх законослухняних громадян проект у частині другій статті 21 проголошує тільки гасло: «Держава захищає життя людини від будь-яких протиправних зазіхань». Відчуваєте різницю? Цю лозунговість громадяни відчувають і сьогодні. Чи має потерпілий які-небудь гарантії? На жаль, соціального захисту йому не передбачено. За статтею 58, частиною другою, передбачено тільки відшкодування завданої йому шкоди за рахунок держави. Таким чином, безпосередньо до потерпілого мають відношення вже згадана стаття 58, частина друга і гасло статті 21, а права особи, яка скоїла злочин, охороняються статтями 22, 28, 54, 55, 56, 57, 59. Як кажуть, рахунок явно на користь злочинців.

Звідки це взялося? Гадаємо, що з того ж таки проекту російської конституції, який саме так ретельно гарантує права зазначених осіб (на нашу думку, взагалі відчувається значний вплив російського проекту на український). Відверто скажемо: взято не кращий приклад для наслідування. Захоплення правами та їх гарантіями не для кращої частини членів нашого суспільства аж ніяк не є критерієм для гарантування прав і свобод людини взагалі.

КУДИ ПРОПАВ СЛІДЧИЙ КОМІТЕТ?

Незважаючи на досить тривалу полеміку щодо створення окремого слідчого комітету, який би провадив попереднє слідство у кримінальних справах, і безперечну доцільність цього, у тексті проекту Конституції відсутнє положення про цей орган. І це при тому, що у розділі 5 Концепції судово-правової реформи в Україні, прийнятій 28 квітня 1992 року Верховною Радою, закріплено: «Створюється єдиний слідчий апарат». Ще на початку стадії роботи над концепцією Конституції один з авторів цієї статті разом з народним депутатом України Ю. Гайсинським вносили письмові пропозиції про створення слідчого комітету. Їх не відкидали. Але в першому варіанті тексту проекту (листопад 1991 року) про нього згадки немає. У другому варіанті тексту в січні 1992 року це положення було закріплено в статті 136: «Національні Збори мають виключні повноваження у наступних питаннях: судоустрій і судочинство, прокуратура, слідчий комітет, нотаріат». Однак у третьому, остаточному варіанті тексту проекту про слідчий комітет знову навіть не згадується.

Отож зовсім незрозумілими здаються положення, які містяться у частині третій статті 42 і в статті 77 проекту, де перелічуються прокуратура, МВС, СБУ, тобто всі органи, які мають слідчий апарат, і разом з тим йдеться про службових осіб слідства. Останні тут явно недоречні. І вже зовсім непрофесійними є частини треті статей 152 і 174, згідно з якими слідчі комісії парламенту і державного контрольного комітету здійснюють збір, вивчення і оцінку інформації з тими ж повноваженнями, що й органи слідства і судової влади. Тож і вони можуть проводити арешти, обшуки і т. д.? Помилок, які стосуються слідства і оперативно-розшукової діяльності, досить багато, і це є серйозним недоліком проекту нової Конституції.

Підсумовуючи, можна сказати, що створення слідчого комітету необхідно закріпити і визначити його підпорядкованість конституційно. Зокрема, він може діяти як окремий орган при Кабінеті міністрів України. Посилання деяких авторів на неможливість утворити єдиний слідчий комітет з фінансових міркувань є, на наш погляд, не зовсім обгрунтованим. Перший час підрозділи слідчого комітету могли б розташовуватись там же, де й нині, — в органах внутрішніх справ, національної безпеки, обласних і районних прокуратурах.

Слідство у справах щодо певної категорії громадян доцільно залишити у Генеральній прокуратурі України. Це, передусім, вищі службові особи держави, народні депутати України, члени уряду, керівники міністерств і відомств, представники Президента в областях, голови обласних Рад, судді, прокурори, керівництво інших правоохоронних органів і, нарешті, працівники слідчого комітету.

Не можемо погодитися з тим аргументом, що створення слідчого комітету призведе до розриву між слідством і розшуком. Це питання має бути чітко врегульоване кримінально-процесуальним та оперативно-розшуковим законодавством, як це вже зроблено в інших країнах світу.

Олександр МОРОЗ, народний депутат України, заступник голови Комісії Верховної Ради України з питань правопорядку і боротьби із злочинністю; Віктор СМІТІЄНКО, професор Української академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук; Євген БУРДОЛЬ, старший прокурор відділу Генеральної прокуратури України, старший радник юстиції.

Продиктовано в номер

БЕРИ, ПОКИ ДАЮТЬ!

Новина вразила Дніпропетровськ: сьогодні тут на чорному ринку 80 українських купонів міняють на 100 російських рублів! Що це — ознака довгожданого оздоровлення економіки чи ми просто не встигли врахувати чергового сплеску цін на енергоресурси! Час покаже...

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Є ЦИФРОВА!

У Запоріжжі пущено першу в Україні цифрову міжміську АТС типу ЄWSD. Розповідає начальник обласного виробничо-технічного управління зв'язку Іван ПРИСТУПА:

— Ми знайшли сучасну станцію фірм «Сіменс» (ФРН) та «Іскра» (Словенія), але Мінзв'язку не дало валюти, тож станцію придбали за бартером. П'ятеро наших фахівців стажувалися на фірмі «Іскра». Минулої суботи станція почала діяти. Якщо така ж станція запрацює і в Києві, всі абоненти Запорізької області безпосередньо зможуть телефонувати за будь-яким номером не лише в Україну чи в СНД, а й у 1000 міст Європи. А невдовзі у нас стане до ладу система супутникового зв'язку. Електронні цифрові комутатори — принципово нова технологія, що вимагає удосконалення правил користування зв'язком. Цю проблему треба вирішувати на державному рівні, адже подібні станції заплановано поставити в усіх обласних центрах України.

До речі, цю інформацію передано до редакції через запорізьку АМТС ЄWSD.

СИТУАЦІЯ ВИБУХОВА

На раді «генералів» вугільної промисловості Донецької та Дніпропетровської областей, яка щойно відбулася у Донецьку, прийнято звернення до Президента, ВР, прем'єр-міністра. Керівники підприємств галузі наполягають на спільній зустрічі з представниками вищої влади для розгляду невідкладних заходів щодо стабілізації становища.

Ситуація ж конче складна, окремі шахти припиняють роботу, інші — на межі закриття. Причина — розвал Національним банком і Мінфіном України розрахунково-платіжної і кредитної системи, відставання темпів зростання зарплати у вугільній промисловості від інших галузей, порушення економічних зв'язків.

Юрій ДОЦЕНКО.

НОВА АЕРОЛІНІЯ

25 жовтня відкрилося повітряне сполучення між Україною і Швейцарією: здійснив свій перший рейс Київ — Цюріх літак «Фокер-100» швейцарської авіакомпанії «Свісейр». Відтепер рейси здійснюватимуться по понеділках, п'ятницях та неділях. У літаку такого типу — 80 місць, а 15 з них на кожному рейсі матиме «Авіалінії України», поки не запровадять власні рейси за цим маршрутом (це може статися на початку наступного року).

Першим рейсом з Цюріха прибула делегація уряду Швейцарії для підписання міжурядової угоди про повітряне сполучення між Україною та Швейцарією.

На урочистостях, присвячених події, були присутні Тимчасовий повірений у справах Швейцарії в Україні пані Енн Боті, віце-директор департаменту цивільної авіації Швейцарії пан Еббі, президент державної адміністрації авіаційного транспорту України Володимир Ращук та віце-президент Олександр Любвин, генеральний директор об'єднання «Авіалінії України» Леонід Погребняк та начальник аеропорту «Бориспіль» Борис Шаксуваров.

Катерина ВОРОНЕНКО.

ПОТРІБЕН... АПЕТИТ!

Безробітний після ночі у парку зустрів бізнесмена:
— Щось шукаєте?
— Апетит до свого сніданку.
— А я — сніданок до свого апетиту...
(З англійського гумору).

Близько сорока безтурботних молодиків у приміщенні Старокиївської держадміністрації між двома жартами голосували — цілком серйозно — за створення МАНУ (Молодіжної асоціації «Нової України»). Кореспондент Українського радіо цілком серйозно записував декларацію чергового оратора. За порядком слідкував той, хто мав громадське доручення від «дорослої» «Нової України» — Андрій Коваль. Президент молодіжної асоціації політологів і політиків Артур Білоус, хоч і сидів у президії, заявив, що присутній лише як спостерігач. Анархіст Паша заявив, що все це — буржуазні витребеньки...

Вдалося з'ясувати: засновники МАНУ — кілька представників СУС, решта — делегати вчора сформованої на установчому з'їзді УСДП (Української соціал-демократичної молоді), яких затримали для засновництва асоціації. Навіть представник «дорослих» зрозумів, що все це не може сприйматися всерйоз. І після проголошення резолюції про створення МАНУ затримав делегатів УСДМ з областей, швиденько перетворивши їх в уповноважених по... створенню в областях осередків МАНУ. З'їзд заплановано на кінець грудня. Ідеологію сформовано. Потрібна організація. Може, так воно і треба: у багатих свої дивацтва...

Костянтин ЛЕБІДЬ.

ПОСЛУХАЙ, ВАНЬ, НЕ ЇДЕМ НА ТАЙВАНЬ

Після більш як двомісячного капітального ремонту почав працювати пологовий будинок № 1, що в Печерському районі Києва.

— Відтепер за станом дитини до народження слідкуватиме комп'ютер тайванського виробництва,— сказала головлікар пологового будинку Світлана Ребчинська.— Крім того, породіллі відповідно витратимуть свої сили в одній палаті з дитиною, у тому випадку, звичайно, якщо вона не потребує інтенсивної терапії.

Сергій ВУСАТИЙ.

Передплата-93

Передплативши газету «Голос України», ви автоматично одержуєте безплатний поліс однієї з найбільших в Україні страхових фірм — страхового акціонерного товариства «Саламандра».

УМОВИ СТРАХУВАННЯ:

Об'єкт страхування — життя та здоров'я передплатника.

Від чого страхується — від травм внаслідок нещасного випадку, що призвели до інвалідності або смерті передплатника.

Страхове відшкодування — до 25 тисяч купонів в залежності від ступеня збитків, нанесених життю чи здоров'ю передплатника.

Строк страхування — на період передплати на газету «Голос України» у 1993 році.

Документи, необхідні для одержання страхо...ня — квитанція передплати на «Голос Украї...

— Вирізаний з газети і **заповнений на ім'я...** рінець страхового полісу САТ «Саламандра».

— Документ, що підтверджує настання інв... ті передплатника в результаті нещасного вип... ті відшкодування сплачується спадкоємцям...

— Паспорт (або посвідчення особи пере... смерті передплатника документ, що підтвер... кування).

Телефони для довідок: (8-0572) 22-47-04, 21-...

Адреса: Харків, ДСП пл. Радянської Украї... 7 під.

Страховое акционерное общество

САЛАМАНДРА

КОРЕШОК К СТРАХОВОМУ ПОЛИСУ

Фамилия ______________ N квитанции о подписке ______________

Имя ______________

Отчество ______________

Страхование жизни и здоровья от несчастных случаев

Страховая сумма - **25 000 рублей.**

Срок страхования - на период получения газеты "Голос Украины".

Начало срока - с 1 января 1993 года.

~~~~~~~ ПОЛИС САО "САЛАМАНДРА" - ВАШ ТАЛИСМАН! ~~~~~~

ФІЛІАЛИ ...
РА» В УКРА...

КИЇВ — 2...
ВІННИЦЯ ...
Донбаськ...
лівка) — 5-...
ДН...ОП...
44-06...96-...
ДНІПРОД...
3-32-13
ДОНЕЦЬК...
ЗАПОРІЖ...
ІВАНО-ФР...
3-24-11
КІРОВОГР...
КРИВИЙ ...
КРАСНОГ...
2-12-35
ЛУГАНСЬ...
МИКОЛА...
ОДЕСА —...
ПОЛТАВА...
СВАЛЯВА...
ФЕОДОС...
ЧЕРНІГІВ ...
ЯЛ... — ...
УЖ...РО...
ЄВПАТОР...

Зв'язок душить пресу. Хто душить з...

Коли у серпні з 20 номерів «Голосу України» у поштову скриньку лягли лише 11, я ще терпів: був у відрядженні, розумів, що хтось міг «взяти почитати». Та коли на початку вересня ситуація повторилася, терпець увірвався. Адже передплачую десяток видань, і жодного не отримую повністю.

Заступник начальника Кіровоградського поштамту Наталія Репейник, до якої я прийшов далеко не першим, пішла в атаку за честь мундира:

— Свої обов'язки ми виконуємо. А якщо трапляється заминка, то з вини редакцій та видавництва. Дуже погано, наприклад, надходить ваша газета з Дніпропетровська.

Що правда, то правда. У серпні не бачили читачі Кіровограда №№ 146 та 152, у вересні — № 168. Але лукавлять зв'язківці. А щоб принести газету п'ять разів на тиждень, як належить, не пам'ятаю такого випадку з початку року.

Зовсім нерадісну картину намалювали на селекторній нараді з працівниками райвузлів зв'язку, які займаються передплатою, керівники обласного виробничого об'єднання «Кіровоградзв'язок». Виявляється, в села газети надходять раз, а в кращому разі — двічі на тиждень. Суботній номер надходить аж у вівторок. Передплатники повертають квитанції і вимагають повернути назад гроші.

Скориставшися нехлюйством зв'язківців, підприємливі люди в Олександрії утворили кооператив, який друкує і розповсюджує телепрограми. А у Новомиргороді місцеву районку розповсюджують самотужки: домовилися з водіями молоковозів, які привозять газети до школи, а далі вже діти за певну плату розносять їх по господах.

Тож не дивно, що в області з 1,5 мільйона примірників газет нинішнього року на наступний передплачено лише 58 тисяч (за станом на 16 жовтня). «Рекордсменами» у цьому виступають міста Кіровоград та Світловодськ, де передплачено всього по одному відсотку від нинішнього обсягу, Добровеличківський та Кіровоградський райони — по два. А в Олександрійському районі—0,4 відсотки...

А гроші зв'язківці беруть чималі — на триразових «Кіровоградській правді» та «Народному слові» вони зароблять 8,5 мільйона карбованців. А на п'ятиразовому «Голосі України»? А на інших республіканських та зарубіжних виданнях? І не лише в одній області, а по всій Україні?..

У наступному році нібито за доставку одного номера братимуть уже 70 копійок. І то

кажуть, ...
підвищуват...

Правда, ...
тестує вла...
мовляючи...
Подейкую...
лякало М...
яке напри...
початку ве...
пера, в я...
ліпшити д...
шив я по...
том. Та н...
штового з...
жен... пр...
зв'я... Л...
місць пока...
ла таку ...
поштового...
ло сльозу...
зину брак...
надходять...
сказала л...
ло перед...
ші платит...
жує...

Кірово...

Факт і коментар

КАПКАНИ ДЛЯ РОСІЇ

Керівник бази «Главсеверторга» з С.-Петербурга І. Гурдаєва звернулася до херсонців з проханням: виручайте, бо наші мисливці лишилися без капканів! Це знаряддя, причому різних типів, виготовляється у виправній установі № 10. Товар дефіцитний, за нього правлять великі гроші на місцевій товкучці, його беруть навіть туристи на ринки польські, угорські, болгарські. Виробники зласкавилися, надіслали замовникові 3700 капканів.

— Образно кажучи, — розповів начальник Херсонського облуправління внутрішніх справ О. Настоящий, — росіяни самі потрапили в капкани, які нам розставили. Вони розірвали виробничі зв'язки, припинили постачання металу, не розраховуються за одержаний товар. Тому виконуємо лише разові замовлення для найнадійніших партнерів. Лежить купа замовлень з Росії на причіпні візки для перевезення худоби, водоналивних котків, кабельних муфт. Замовники просять вибачити їхніх політиків, котрі поспішили заявити, що «проживуть без України». Практика доводить зворотнє.

...Виробництво продукції в колишніх колоніях для засуджених стало цивілізованішим. Москва вже не забирає більшу частину коштів, зароблених ув'язненими — ці гроші йдуть на поліпшення умов життя, на будівництво нових корпусів. Міліцейські установи закритого типу на Херсонщині випускають продукції на 200 мільйонів карбованців щороку, заробіток окремого ув'язненого в середньому зріс до 2—3 тисяч купоно-карбованців.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсонська область.

Повертаючись до надрукованог...

ВЕПР-Р-Р...

«Голос України» вже розповідав, як на околиці Рівного на подвір'я Люшиних вдерся дикий кабан. Ця історія мала продовження. Від Люшиних звір вдерся на сусідній двір, де його й застрелив мисливець Олег Федорчук. Потому кабана обсмалили і поділили м'ясо між учасниками облави — їх було чоловік п'ятнадцять.

Наступного дня любителі дичини помчали до лікарні: хтось пустив чутку, що кабан був хворим на сказ.

На місце подій прибула карантинна служба міліції. Вилучили м'ясо, стали шукати голову, щоб здати на аналіз мозок. Та виявилося, що з половини вже зварили холодець, а мозок з'їв породистий пес мисливця. Собаку відразу ж «приспали», м'ясо спалили...

У розм...
ник кара...
ції підпо...
тор Рома...
— На ж...
поодинок...
дяться, я...
їдять час...
ветеринар...
продукти....
випадках ...
думку по...
тю відпо...
право пр...
А щод...
жений чи...
Хтось каж...
бачили, я...
ентузіаст ...
рі, як й...
з допомо...
дя, вваж...
хто сказ...

Серг...
Рівне.
~~~~~~~

Передплата-93

…и газету «Голос України», ви автоматично одер…тний поліс однієї з найбільших в Україні стра… страхового акціонерного товариства «Саламанд…

УМОВИ СТРАХУВАННЯ:

…вання — життя та здоров'я передплатника

…хується — від травм внаслідок нещасного ви…вели до інвалідності або смерті передплатника.

…шкодування — до 25 тисяч купонів в залежності …тків, нанесених життю чи здоров'ю передплатни…

…вання — на період передплати на газету «Голос … році.

Документи, необхідні для одержання страхового відшкодування — квитанція передплати на «Голос України» у 1993 році.

— Вирізаний з газети і **заповнений на ім'я передплатника** корінець страхового полісу САТ «Саламандра».

— Документ, що підтверджує настання інвалідності чи смерті передплатника в результаті нещасного випадку (у разі смерті відшкодування сплачується спадкоємцям потерпілого).

— Паспорт або посвідчення особи передплатника (у разі смерті передплатника документ, що підтверджує право успадкування).

Телефони для довідок: (8-0572) 22-47-04, 21-19-38.

Адреса: Харків, ДСП пл. Радянської України, 1, Палац праці, 7 під.

Страховое акционерное общество

САЛАМАНДРА

КОРЕШОК К СТРАХОВОМУ ПОЛИСУ

…лия ____________ N квитанции о подписке ____________

…тво ____________

Страхование жизни и здоровья от несчастных случаев

…овая сумма - **25 000 рублей.**

…страхования - на период получения газеты "Голос Украины".

…о срока - с 1 января 1993 года.

~~~ ПОЛИС САО "САЛАМАНДРА" - ВАШ ТАЛИСМАН! ~~~~~~

ФІЛІАЛИ САТ «САЛАМАНДРА» В УКРАЇНІ:

КИЇВ — 290-03-25, 290-02-22
ВІННИЦЯ — 3-83-06
Донбаський філіал (м. Горлівка) — 5-24-82
ДНІПРОПЕТРОВСЬК — 44-06… 96-99-18
ДНІПРОДЗЕРЖИНСЬК — 3-32-13
ДОНЕЦЬК — 93-11-54
ЗАПОРІЖЖЯ — 34-21-22
ІВАНО-ФРАНКІВСЬК — 3-24-11
КІРОВОГРАД — 55-33-14
КРИВИЙ РІГ — 65-44-28
КРАСНОПЕРЕКОПСЬК — 2-12-35
ЛУГАНСЬК — 53-15-37
МИКОЛАЇВ — 37-23-38
ОДЕСА — 28-88-86
ПОЛТАВА — 2-89-43
СВАЛЯВА — 2-28-82
ФЕОДОСІЯ — 7-38-09
ЧЕРНІГІВ — 13-55-55
ЯЛ… — 32-88-83
УЖ…РОД — 3-3…
ЄВПАТОРІЯ — 3-00-94.

…ок душить пресу. Хто душить зв'я…к?

…і з 20 номерів …и» у поштову … лише 11, я ще …ідрядженні, ро… міг «взяти по…и на початку …ія повторилася, …ся. Адже пе…сяток видань, і …имую повністю.

…чальника Кіро… поштамту Ната…до якої я при…не першим, пі… честь мундира:

…'язки ми вико… трапляється за…ни редакції та …уже погано, на…дить ваша га…етровська.

…то правда. У …или читачі Кі… 146 та 152, у …168. Але лукав… А щоб принес… разів на тиж…ть, не пам'ятаю такого випадку з початку року.

Зовсім нерадісну картину намалювали на селекторній нараді з працівниками райвузлів зв'язку, які займаються передплатою, керівники обласного виробничого об'єднання «Кіровоградзв'язок». Виявляється, в села газети надходять раз, а в кращому разі — двічі на тиждень. Суботній номер надходить аж у вівторок. Передплатники повертають квитанції і вимагають повернути назад гроші.

Скориставшися нехлюйством зв'язківців, підприємливі люди в Олександрії утворили кооператив, який друкує і розповсюджує телепрограми. А у Новомиргороді місцеву районку розповсюджують самотужки: домовилися з водіями молоковозів, які привозять газети до школи, а далі вже дітлахи за певну плату розносять їх по господах.

Тож не дивно, що в області з 1,5 мільйона примірників газет нинішнього року на наступний передплачено лише 58 тисяч (за станом на 16 жовтня). «Рекордсменами» у цьому виступають міста Кіровоград та Світловодськ, де передплачено всього по одному відсотку від нинішнього обсягу, Добровеличківський та Кіровоградський райони — по два. А в Олександрійському районі—0,4 відсотки...

А гроші зв'язківці беруть чималі — на триразових «Кіровоградській правді» та «Народному слові» вони зароблять 8,5 мільйона карбованців. А на п'ятиразовому «Голосі України»? А на інших республіканських та зарубіжних виданнях? І не лише в одній області, а по всій Україні?..

У наступному році нібито за доставку одного номера братимуть уже 70 копійок. І то кажуть, малувато. Отже,— підвищуватимуть іще.

Правда, передплатник протестує власним гаманцем, відмовляючись від передплати. Подейкують, що це трохи налякало Міністерство зв'язку, яке наприкінці серпня чи на початку вересня надіслало папера, в якому зобов'язує поліпшити доставку газет. Вирішив я поцікавитися його змістом. Та начальник служби поштового зв'язку і розповсюдже… преси ВО «К…воградзв'я…» Любов Ряб…нка, замість показати папір, намалювала таку безрадісну картину поштового життя-буття, що мало сльозу не витиснула: і бензину бракує, і машин, і газети надходять нерегулярно... Не сказала лише, яке до цього ділo передплатникові, який гроші платить, а газет не одержує...

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

…ентар

…ПКАНИ ДЛЯ РОСІЇ

…и «Главсеверторга» з С.-Петербурга І. Гурдаєва … херсонців з проханням: виручайте, бо наші мис…я без капканів! Це знаряддя, причому різних ти…ться у виправній установі № 10. Товар дефіцит…правлять великі гроші на місцевій товкучці, його …туристи на ринки польські, угорські, болгарські. …скавилися, надіслали замовникові 3700 капканів.

…кажучи. — розповів начальник Херсонського обл…трішніх справ О. Настоящий, — росіяни самі по…кани, які нам розставили. Вони розірвали виробни…пинили постачання металу, не розраховуються за …ар. Тому виконуємо лише разові замовлення для … партнерів. Лежить купа замовлень з Росії на при… перевезення худоби, водоналивних котків, кабель…овники просять вибачити їхніх політиків, котрі по…ти, що «проживуть без України». Практика дово…

…о продукції в колишніх колоніях для засуджених …анішим. Москва вже не забирає більшу частину …ених ув'язненими — ці гроші йдуть на поліпшен… на будівництво нових корпусів. Міліцейські уста… типу на Херсонщині випускають продукції на 200 …ванців щороку, заробіток окремого ув'язненого в …с до 2—3 тисяч купоно-карбованців.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
…область.

Повертаючись до надрукованого

ВЕПР-Р-Р—2

«Голос України» вже розповідав, як на околиці Рівного на подвір'я Люшиних вдерся дикий кабан. Ця історія мала продовження. Від Люшиних звір вдерся на сусідній двір, де його й застрелив мисливець Олег Федорчук. Потому кабана обсмалили і поділили м'ясо між учасниками облави — їх було чоловік п'ятнадцять.

Наступного дня любителі дичини помчали до лікарні: хтось пустив чутку, що кабан був хворим на сказ.

На місце подій прибула карантинна служба міліції. Вилучили м'ясо, стали шукати голову, щоб здати на аналіз мозок. Та виявилося, що з половини вже зварили холодець, а мозок з'їв породистий пес мисливця. Собаку відразу ж «приспали», м'ясо спалили...

У розмові зі мною начальник карантинної служби міліції підполковник міліції Віктор Романко сказав:

— На жаль, такі випадки непоодинокі. Дорослі люди поводяться, як діти: купують і їдять часто-густо неперевірені ветеринарною службою м'ясопродукти. У таких сумнівних випадках нікому не спадає на думку поцікавитися наявністю відповідного документа на право продажу...

А щодо того, був вепр скажений чи ні, є різні думки. Хтось каже, що так, а інші, які бачили, як за кабаном якийсь ентузіаст ганявся на тракторі, як його хотіли вполювати з допомогою садового знаряддя, вважають, що тут будь-хто сказиться...

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

Зверніть увагу

ЗАТРИМКА ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ

У Міністерстві праці відбулося засідання Координаційної ради урядовців, підприємців та лідерів незалежних профспілок. На ньому обговорювалися заходи, спрямовані на попередження наслідків, до яких призводить безробіття, зокрема — у гірничодобувній галузі. Діалог з міністром праці М. Каскевичем вийшов конструктивним і обнадійливим. Сторони зійшлися на тому, що оскільки Україна не має концепції соціального захисту від безробіття, пропонувати ВР зміни і доповнення до Закону про працю передчасно. Загальна думка: в країні треба запровадити систему обов'язкового страхування від безробіття, яка б відповідала спеціальним Конвенціям Міжнародної Організації Праці, як це практикується у багатьох країнах Західної Європи.

Сергій ВУСАТИЙ.

Коротко

Ліхтарики миру

Два дні в столиці України тривали урочистості з нагоди відкриття Міжнародної школи миру у виховному центрі «Русь» Радянського району. Прибули делегації Японії та США. Делегацію Всесвітнього товариства Молитви Миру очолює його президент пан Хіру Сайонджі, а із Сполучених Штатів Америки прибули ініціатори Міжнародного обміну ліхтариками Миру Джеймс і Пеггі Баумгартнери. З українського боку в церемонії взяли участь дитячий театр «Миротворчість», Українське представництво Всесвітнього товариства Молитви Миру, Український центр ліхтариків Миру. Почалася акція вчора виставою театру «Миротворчість» «Чарівна ромашка», а завершиться сьогодні Церемонією Всесвітньої Молитви Миру, учасники якої хором прочитають молитву за мир і щастя в кожній із країн світу.

Резонанс

НЕ В ІМЕНІ СУТЬ, А В ДУШІ

До редакції надійшов лист за підписом голови Комісії ВР України з питань культури та духовного відродження Леся Танюка. Лист викликаний тим, що у пресі впродовж останніх місяців з'явилися кривотлумачення навколо фестивалю «Червона рута». Комісія категорично «проти будь-яких спекуляцій навколо фестивальних назв, проти «воєн і боїв», пов'язаних з цим», і вважає, що «суть, наприклад, не в імені Марія, а в її душі».

Як пише Лесь Танюк, Комісія підтримує проведення чергового фестивалю «Червона рута» згідно з його статутом та концепцією, як і організацію інших фестивалів популярної музики під найрізноманітнішими назвами, зареєстрованими в юридичному порядку.

Інф. «Голосу України».

Офі…

«СЕРЕДНІЙ КЛ…

У Києві відбувся II з'їзд Союзу малих підприємств України. Прийнято нову редакцію Статуту Союзу, обрано Раду, до якої ввійшли представники практично всіх областей, президента (Юрій Єхануров), Ревізійну комісію. За даними Ю. Єханурова, до Союзу на сьогодні входять 2.000 МП, кооперативів, СП. Загальна кількість МП по Україні налічує понад 71 тисячу плюс 30 тисяч кооперативів і 15 тисяч фермерських господарств.

Головним з… ності Союзу … період назва… робці та прий… раїні про МП… бачав ряд піл… знесу, сприяє… основної опо… середнього к… рилося про і… датки, проце… які не стиму… підприємницт… шляхи законн… їхнього тягаря…

Новий молоді…

У приміщенні Інституту філософії АН України відбувся установчий з'їзд (50 делегатів) Української соціально-демократичної молоді (УСДМ) — нової громадської організації. Обрано керівні органи і прийнято Статут, який метою діяльності УСДМ ставить «сприяння розвитку незалежної України в напрямі розбудови демо…

…кратичної де… ня економіч… свободи, утв… льної справе… кої солідарн… чиїх інтересів… ки що не … були пропоз… робітничу сп… серед деле… студенти.

Неймов…

ПОДАЛИСЯ БАРА…

Почалося це 3-го жовтня. Жителька села Ко… чів'я Костопільського району на Рівненщині раз… з онуком Сергієм копала картоплю на сад… свого сина Ростислава Шершуна. Притомивши… пішли до хати перепочити. Тільки-но вмостили… на стільці, як трапилося щось неймовірне — … талеві ліжка з грюкотом розпалися на части… самі по собі. Вражені бабуся і онук склали … але ліжка знову опинилися на підлозі. І … закрутилося. Упали шафи з одягом і посуд… по хаті стали літати домашні речі, розбилися в… на, зіскочили з «петель» двері...

«І так продовжується цілий тиждень, — спо… щає в своєму листі до редакції лікар із Рівн… О. Денищук. — Я теж побував у хаті Шершун… Не вірячи ні в що, прискіпливо придивлявся … до всього. І лише тоді, коли на моїх очах сам… вільно впали двері, мої сумніви розвіялися: … хаті діють якісь потаємні сили. І що цікаво, … ють вони саме тоді, коли в приміщенні прис… ній онук Сергій — 13-річний хлопець, який, з… ється, нічим особливим не відрізняється від … ших підлітків».

«Що це?» — запитує О. Денищук. Можу с… зати поки що одне: нічого тут нового немає. … — полтергейст, що в буквальному перекладі … німецької мови означає: «гамірний дух». Явищ… яке наводить на багатьох жах, відоме людст… не одне тисячоліття. На щастя, воно не ду… масове і, на жаль, про нього в радянські ате… тичні часи друкувати в газетах забороняло… Нині ж про полтергейст і пишуть, і знімають д… кументальні стрічки. Наведу лише один епіз… який стався в Ізмайлові 28 листопада 1982 ро… і названий спеціалістами «московським полте… гейстом». Ось як про це описує Ф. Зігель у сво… їй книзі «Речовина у всесвіті».

«О 23 годині 20 хвилин хтось почав вламува… ся у вхідні двері квартири. Відчинили — ніко… немає. Зачинили двері, і через кілька хвилин … замкової шпарини всередину квартири стали … літати ключі — навіть повернуті на два обер… В. С. покликав батька і сусіда. Вони перевірил… чи не хуліганить хтось у коридорі. Нікого не … ло.

Коли повернулися в квартиру, «хтось» поч… зривати з батька шапку. Полетіла вішалка. Чоб… що лежав у коридорі, пурхнув угору і розб… люстру. Нічний грюкіт розсердив сусідів і … ни викликали міліцію. Черговий міліціонер бач… дивне пересування предметів, але стріляти не …

Щось…

МАЛА МІЛІЦЕЙ…

з'явилася у Чернівцях з ініціативи обласного управління внутрішніх справ. Навчатимуться в ній випускники середніх шкіл та профтехучилищ.

Висококваліфіковані викладачі допоможуть слухачам малої академії добре підготуватися до вступних іспитів

у навчальні … МВС Україн… вати основи … самозахисту, …

Заняття про… платно і тр… квітня насту… кінченні на… кам будуть …

ГОЛОС України
~~~

ого відшкодуван-
» у 1993 році.
ередплатника ко-
ідності чи смер-
ку (у разі смер-
терпілого).
платника (у разі
кує право успад-
38.
, 1, Палац праці,

АТ «САЛАМАНД-
І:
-03-25, 290-02-22
3-83-06
філіал (м. Гор-
82
РОВС —
18
РЖИНСЬК —
— 93-11-54
— 34-21-22
НКІВСЬК —
— 55-33-14
— 65-44-28
ЕКОПСЬК —
— 53-15-37
— 37-23-38
28-88-86
— 2-89-43
— 2-28-82
— 7-38-09
13-55-55
-88-83
— 3-3
— 3-00-94.

Я...К?

ювато. Отже,—
ть іще.
едплатник про-
гаманцем, від-
від передплати.
що це трохи на-
ерство зв'язку,
серпня чи на
ня надіслало па-
зобов'язує по-
вку газет. Вирі-
итися його зміс-
ьник служби по-
ку і розповсюд-
ВО «К...овоград-
Ряб...лка, за-
папір, намалюва-
адісну картину
ття-буття, що ма-
витиснула: і бен-
машин, і газети
регулярно... Не
яке до цього ді-
икові, який гро-
газет не одер-

...кола ВОЛОК.

-2

і мною началь-
ої служби мілі-
ик міліції Вік-
сказав:
такі випадки не-
юслі люди пово-
и: купують і
то неперевірені
службою м'ясо-
вких сумнівних
у не спадає на
итися наявніс-
о документа на
...
, був вепр ска-
є різні думки.
так, а інші, які
кабаном якийсь
ся на тракто-
отіли вполювати
адового знаряд-
що тут будь-

...ЕЛЬНИЧУК.

Зверніть увагу

ЗАТРИМКА ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ

У Міністерстві праці відбулося засідання Координаційної ради урядовців, підприємців та лідерів незалежних профспілок. На ньому обговорювалися заходи, спрямовані на попередження наслідків, до яких призводить безробіття, зокрема — у гірничодобувній галузі. Діалог з міністром праці М. Каскевичем вийшов конструктивним і обнадійливим. Сторони зійшлися на тому, що оскільки Україна не має концепції соціального захисту від безробіття, пропонувати ВР зміни і доповнення до Закону про працю передчасно. Загальна думка: в країні треба запроваджувати систему обов'язкового страхування від безробіття, яка б відповідала спеціальним Конвенціям Міжнародної Організації Праці, як це практикується у багатьох країнах Західної Європи.

Сергій ВУСАТИЙ.

Коротко

Ліхтарики миру

Два дні в столиці України тривали урочистості з нагоди відкриття Міжнародної школи миру у виховному центрі «Русь» Радянського району. Прибули делегації Японії та США. Делегацію Всесвітнього товариства Молитви Миру очолює його президент пан Хіру Сайонджі, а із Сполучених Штатів Америки прибули ініціатори Міжнародного обміну ліхтариками Миру Джеймс і Пеггі Баумгартнери. З українського боку в церемонії взяли участь дитячий театр «Миротворчість», Українське представництво Всесвітнього товариства Молитви Миру, Український центр ліхтариків Миру. Почалася акція вчора виставою театру «Миротворчість» «Чарівна ромашка», а завершиться сьогодні Церемонією Всесвітньої Молитви Миру, учасники якої хором прочитають молитву за мир і щастя в кожній із країн світу.

Резонанс

НЕ В ІМЕНІ СУТЬ, А В ДУШІ

До редакції надійшов лист за підписом голови Комісії ВР України з питань культури та духовного відродження Леся Танюка. Лист викликаний тим, що у пресі впродовж останніх місяців з'явилися кривотлумачення навколо фестивалю «Червона рута». Комісія категорично «проти будь-яких спекуляцій навколо фестивальних назв, проти «воєн і боїв», пов'язаних з цим», і вважає, що «суть, наприклад, не в імені Марія, а в її душі».

Як пише Лесь Танюк, Комісія підтримує проведення чергового фестивалю «Червона рута» згідно з його статутом та концепцією, як і організацію інших фестивалів популярної музики під найрізноманітнішими назвами, зареєстрованими в юридичному порядку.

Інф. «Голосу України».

Офіційно

«СЕРЕДНІЙ КЛАС» НАРОДИВСЯ

У Києві відбувся II з'їзд Союзу малих підприємств України. Прийнято нову редакцію Статуту Союзу, обрано Раду, до якої ввійшли представники практично всіх областей, президента (Юрій Єханурова), Ревізійну комісію. За даними Ю. Єханурова, до Союзу на сьогодні входять 2.000 МП, кооперативів, СП. Загальна кількість МП по Україні налічує понад 71 тисячу плюс 30 тисяч кооперативів і 15 тисяч фермерських господарств.

Головним завданням діяльності Союзу на найближчий період названо: сприяння розробці та прийняттю Закону України про МП, який би передбачав ряд пільг для малого бізнесу, сприяв би становленню основної опори демократії — середнього класу. Багато говорилося про грабіжницькі податки, проценти по кредитах, які не стимулюють розвиток підприємництва, і шукалися шляхи законного зменшення їхнього тягаря. Прийнято рішення про створення госпрозрахункового Центру правового захисту при виконавчій дирекції Ради Союзу. Ю. Єхануров заявив по закінченні з'їзду, що діяльність Союзу МП не вичерпується лише захистом інтересів підприємців від чиновницького свавілля: у перспективі можливе надання Союзу МП деяких державних функцій, як це зроблено в США.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Новий молодіжний авангард

У приміщенні Інституту філософії АН України відбувся установчий з'їзд (50 делегатів) Української соціально-демократичної молоді (УСДМ) — нової громадської організації. Обрано керівні органи і прийнято Статут, який метою діяльності УСДМ ставить «сприяння розвитку незалежної України в напрямі розбудови демократичної держави, поширення економічної і політичної свободи, утвердження соціальної справедливості і людської солідарності». Виразником чиїх інтересів бути, молодь поки що не визначилася, хоча були пропозиції боротися «за робітничу справу». Більшість серед делегатів становлять студенти.

Учора відбулися збори молодіжних організацій об'єднання «Нова Україна». Засновано Альянс молодіжних організацій «Нової України» (МАНУ), до якого, на відміну від «дорослого» об'єднання, ввійшла єдина молодіжна організація соціал-демократичного спрямування.

Неймовірно, але...

ПОДАЛИСЯ БАРАБАШКИ НА СЕЛО

Почалося це 3-го жовтня. Жителька села Корчів'я Костопільського району на Рівненщині разом з онуком Сергієм копала картоплю на садибі свого сина Ростислава Шершуна. Притомившись, пішли до хати перепочити. Тільки-но вмостилися на стільці, як трапилося щось неймовірне — металеві ліжка з гркотом розпалися на частини самі по собі. Вражені бабуся і онук склали їх, але ліжка знову опинилися на підлозі. І тут закрутилося. Упали шафи з одягом і посудом, по хаті стали літати домашні речі, розбилися вікна, зіскочили з «петель» двері...

«І так продовжується цілий тиждень, — сповіщає в своєму листі до редакції лікар із Рівного О. Деницщук. — Я теж побував у хаті Шершунів. Не вірячи ні в що, прискіпливо придивлявся тут до всього. І лише тоді, коли на моїх очах самовільно впали двері, мої сумніви розвіялися: в хаті діють якісь потаємні сили. І що цікаво, діють вони саме тоді, коли в приміщенні присутній онук Сергій — 13-річний хлопець, який, здається, нічим особливим не відрізняється від інших підлітків».

«Що це?» — запитує О. Деницщук. Можу сказати поки що одне: нічого тут нового немає. Це — полтергейст, що в буквальному перекладі з німецької мови означає: «гамірний дух». Явище, яке наводить на багатьох жах, відоме людству не одне тисячоліття. На щастя, воно не дуже масове і, на жаль, про нього в радянські атеїстичні часи друкувати в газетах заборонялося. Нині ж про полтергейст і пишуть, і знімають документальні стрічки. Наведу лише один епізод, який стався в Ізмаїлові 28 листопада 1982 року і названий спеціалістами «московським полтергейстом». Ось як про це описує Ф. Зігель у своїй книзі «Речовина у всесвіті».

«О 23 годині 20 хвилин хтось почав вламуватися у вхідні двері квартири. Відчинили — нікого немає. Зачинили двері, і через кілька хвилин із замкової шпарини всередину квартири стали вилітати ключі — навіть повернуті на два оберти. В. С. покликав батька і сусіда. Вони перевірили, чи не хуліганить хтось у коридорі. Нікого не було.

Коли повернулися в квартиру, «хтось» почав зривати з батька шапку. Полетіла вішалка. Чобіт, що лежав у коридорі, пурхнув угору і розбив люстру. Нічний грюкіт розсердив сусідів і вони викликали міліцію. Черговий міліціонер бачив дивне пересування предметів, але стріляти не наважився. «Я нікого не бачу, а стріляти в кутки у нас немає інструкцій»,— сказав він.

Загальні риси полтергейста такі: меблі самовільно рухалися, упав зі стіни килим, розбилася шафа, табуретка підскочила і розтрощила дзеркало. Посуд і продукти самі літали, чайник зіскочив із плити, банки з компотом і варенням падали і розбивалися. «Він» кидався картоплею і яблуками, розбив пляшку зі святою водою, а пляшку з вином акуратно вийняв у діда з кишені й поставив на підлогу...

Полтергейст проявляв себе протягом місяця і раптово обірвався 22 грудня».

Я зв'язався з людьми, які спеціально вивчають подібні «ненормальні» явища, щоб вони прокоментували костопільський полтергейст. «Протягом багатьох років учені займаються цим явищем, — сказали вони, — але його секрет так і не розкрили». Що ж, зачекаймо на нові повідомлення із Корчів'я.

Олександр ВИНОКУРОВ.

Мал. Володимира КИСЕЛЬОВА.

Щось новеньке

МАЛА МІЛІЦЕЙСЬКА АКАДЕМІЯ

З'явилася у Чернівцях з ініціативи обласного управління внутрішніх справ. Навчатимуться в ній випускники середніх шкіл та профтехучилищ.

Висококваліфіковані викладачі допоможуть слухачам малої академії добре підготуватися до вступних іспитів у навчальні заклади системи МВС України, а також опанувати основи рукопашного бою, самозахисту, володіння зброєю.

Заняття проводитимуться безплатно і триватимуть до 30 квітня наступного року. По закінченні навчання випускникам будуть видані направлення у міліцейські навчальні заклади. Адреса малої міліцейської академії: 274000, Чернівці, вулиця Поповича, 24, відділ кадрів УВС. Телефони: 9-15-90, 2-11-65, 2-51-90.

Василь БУКОВИНЕЦЬ.
Чернівці.

Знай наших!

САЛО — ЦЕ СИЛА

«Людина року» — таке почесне звання присвоїла американська соєва асоціація Анатолію Бабичу — директору Українського науково-дослідного інституту кормів. Вінницький інститут, керований цим академіком, знайшов шлях до заокеанської наукової імперії і досяг значних успіхів у відгодівлі свиней соєвими шротами. Наслідуючи вінничан, американці й собі домагаються значних приростів ваги тварин: по 800 грамів на добу!

Іван ВАЛЬКО.
Вінниця.

Знак біди

Виявлено вогнище

Відповідно до рішення обласної надзвичайної протиепідемічної комісії Одещина оголошена вогнищем дифтерії. В області вже зареєстровано 142 хворих, серед яких 30 — це діти. П'ятеро померло. Дифтерія розповсюджується по сільських районах.

Протиепідемічна комісія звернулася через засоби масової інформації до населення з вимогою негайно зробити щеплення проти дифтерії. Одноразові шприци та голки гарантуються, так само як і кваліфіковане обстеження.

Зважаючи на ситуацію, до Одеси прибула бригада фахівців з Міністерства охорони здоров'я, яка виїхала одразу в сільські райони.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Іван Олексійович СВІТЛИЧНИЙ

На 64-му році життя помер Іван Світличний — людина світлого імені, трагічного життя. І все ж сьогодні, коли його вже нема серед нас, скажемо: таке життя робить честь Україні.

Як критик Іван Світличний увійшов в українську літературу ще наприкінці 50-х років, після закінчення Харківського державного університету. Вже перші його публікації привернули увагу високим інтелектуальним рівнем, принциповою оцінкою художніх явищ та низькопробних творів. Іван Світличний боровся за правду в літературі і в житті, сповідував чесні погляди і послідовно їх відстоював. За це й викликав гнів тоталітарної системи. Після арешту 1965 року був позбавлений можливості творчо працювати, друкуватися, хоча письменницьку працю не облишив.

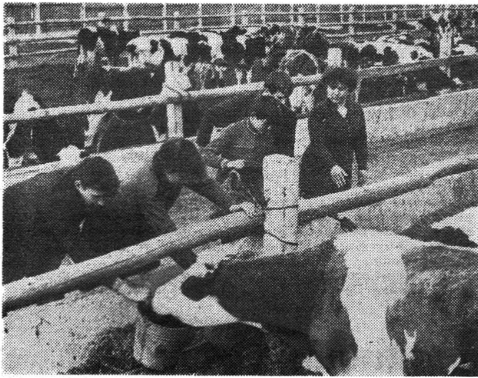
Другий арешт 1972 року за фальшивим звинуваченням на довгі роки позбавив його волі. У місцях ув'язнення було жорстоко зламано здоров'я, і з таборів Іван Світличний повернувся тяжко хворим. Та його поезії табірних часів позначені «високим моральним тоном, пекучим максималізмом» (Іван Дзюба). Збірник вибраних творів Івана Світличного засвідчує багатогранність таланту письменника — літературознавця, поета, перекладача. Ця книжка зайняла гідне місце в українській літературі. А ще в нашій пам'яті Іван Світличний залишиться борцем за високі ідеали свободи, людяності, добра. Цього він бажав своїй рідній землі — Україні.

Висловлюємо глибокий жаль з приводу смерті Івана Світличного, сумуємо разом з його близькими, друзями.

Журналісти «Голосу України».

ВЕЛИКЕ «ПЕРЕСЕЛЕННЯ» ХУДОБИ,

або Як на Кіровоградщині пробують врятувати від «ножа» тваринницьке поголів'я

УЖЕ кілька років поспіль у наші голови як аксіому вбивають твердження: наступна зима буде важка! Ось і найсвіжіші прогнози «порадували»: особливо загостриться «м'ясна» проблема. Вирізатимуть геть усе поголів'я, бо в колгоспах нема кормів. Воно-то так, кормів справді катастрофічно не вистачає, адже Кіровоградщина постраждала від посухи не менше, ніж її південні сусіди. Але в районах лихо позначилося по-різному. Якщо південні — Устинівський, Бобринецький та Компаніївський — райони позбулися кормової бази майже повністю, то в північних і західних справи кращі. Тому й вирішили на колегії облсільгоспуправління, враховуючи ситуацію, «перекинути» частину худоби з господарств, що постраждали від посухи, у північні райони області. За домовленістю, звичайно, аби врятувати її від голоду.

Правду кажучи, спочатку такий намір мені видався не надто вдалим. Та генеральний директор обласної виробничої асоціації «Кіровоградм'ясопром» Андрій Скляренко розвіяв сумніви.

— Головне — врятувати маточне поголів'я, зберегти основу тваринництва, — сказав він. — А за нинішньої ситуації вихід тільки один: щоб хоч сяк-так пережити зиму — зменшити кількість худоби. Як саме? Вирізати? Не певен, що м'ясокомбінати швидко впораються з цим завданням. Швидше за все, «допоможуть» різні посередники та ділки — і гори м'яса швиденько опиняться не тільки за межами області, а й України. Тому й зважилися на таке переселення.

Підрахунки показують, що в господарствах Устинівського, Бобринецького, Кіровоградського і Новоукраїнського районів не вистачить кормів для 12,5 тисячі свиней. Вирішили їх перевезти у спецгоспи та підприємства м'ясної промисловості, а також у кіровоградський приміський радгосп «Зоря», що спеціалізується на виробництві свинини. 3850 півторацентнерних бичків розмістили на міжгосподарських підприємствах для заключної їх відгодівлі, а 2400 — вагою до центнера — у спецгоспах і господарствах, що більш забезпечені кормами, на подальше дорощування. Керівники господарств за посередництва райсільгоспуправлінь домовляються про взаєморозрахунки, транспортування. Певне, все-таки дешевше обійдеться один раз перевезти худобу з місця на місце, ніж протягом зими ганяти машини з силосом та соломою з одного району в інший.

За словами Андрія Петровича, оте переселення — лише частина заходів з урятування худоби від поспішного вирізування. Наприклад, у тому ж Устинівському районі, де кормів майже немає, з поголів'ям прощатися не поспішають. Вишукують можливості зберегти, залишити його в себе. Укладають договори з жителями сіл, передають за домовленістю на відгодівлю. Те ж саме і в Новоукраїнському районі. І хоч зменшення поголів'я не минути, але зберегти м'ясо для України, на думку Скляренка, можна. Для цього, крім м'ясокомбінатів, до переробки тваринницької продукції треба залучити консервні заводи. Адже через неврожай овочів вони лише частково завантажили свої потужності. У той же час чимало ліній по виготовленню м'ясних консервів стоять без діла. Треба тільки главам районних адміністрацій закасати рукави та по-справжньому взятися за діло. Вони мають і владу, і достатні засоби впливу. Не зроблять цього — доведеться в майбутньому звично посилатися на так звані «об'єктивні» причини. Мовляв, була засуха, худобу вирізували, тому не вистачає молока і м'яса.

Теж начебто давно засвоєна аксіома. Та за бажання її можна спростувати.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Кіровоградська область.

Урожай-92

ОСІНЬ. ОВОЧІ. ОБЛИЗНІ...

Банальна фраза «зима спитає» дедалі загрозливіше звучить для городян: запасів продуктів удома багато менше, ніж у попередні роки. У першу чергу надголодь житимуть пенсіонери та працівники так званої «бюджетної сфери» з їхніми мізерними місячними доходами порівняно з 15—30-тисячними зарплатами металургів, машинобудівників, комерсантів та ін. Погляньте: нині овочами (про м'ясо та молочні продукти сьогодні говорити не будемо, то — окрема тема), державні магазини практично не торгують. А на ринку ціни ще й як кусаються: 30—50 купонів — картопля (за кілограм), перець болгарський — 30—40, помідори — 30—35, баклажани 60—100, часник — 200, перець гулястий — 5 купонів за штуку...

Проблема для екологічно забрудненого Запоріжжя — архіважлива. Споживаючи овочі, люди хоч якимось чином рятувалися від «промислового СНІДу» (вітаміни посилюють опірність організму проти отруйних речовин, які ми вдихаємо щодня із загазованим повітрям), а що тепер?

З'ясовується, що бар'єри на конвеєрі поле—магазин, який діяв раніше, створені штучно. Ось що розповів представник Президента України в Запорізькому районі Іван Гоменюк.

— Біда почалася навесні. Виростили добрий урожай редиски, як кажуть, до столу трудящих, а торгівля вперто не хотіла її брати. Чому? Для нас незрозуміло. Масово дозріла капуста — знову такої. Шкода праці, шкода людей. Але немає з кого спитати. Пропало 40 тонн персиків, 25 тонн винограду, пропадають груші з вини торгівлі. А їм що? «Запоріжплодоовочторг», наприклад, робить собі виторг цукром, а профільною продукцією нехтує. Колгоспи і радгоспи не можуть своїми силами вивозити і реалізовувати овочі, бо хто ж тоді працюватиме на полях? А місто цього року різко зменшило кількість закріпленого транспорту за господарствами. Навпаки, закріпили його за торгами, а ті ганяють машини по всьому світу, тільки не до наших господарств. Договори-контрактації не мають практичної сили. Потрібна система штрафів. Не зібрали в колгоспі помідори — платіть торгу, не вивезли торги свіжу продукцію — платіть колгоспові. Інакше діла не буде. Що ж це, у вересні в нас по 100 тонн помідорів щодоби залишалося ночувати в полі. Та списки критики летять на адресу селян.

З'явись овочі в широкому асортименті в достатній кількості на вулицях Запоріжжя, ціни на ринку впадуть моментально. Що ж, давно б пора владу застосувати. Та лише наприкінці вересня в обласній держадміністрації провели нараду з проблем заготівлі овочів та фруктів для Запоріжжя. Було констатовано: держзамовлення виконано аж... на 10 відсотків. У колгоспах і радгоспах залишаються незібраними, невідправленими 20 тисяч тонн капусти, 11 тисяч тонн цибулі, 8 тисяч тонн столових буряків, 4,5 тисячі тонн моркви. У сім разів менше від потреби заготувала торгівля картоплі. Як завжди, відповідальні працівники торговельно-заготівельних організацій відбулися тим, що їх злегка покартали. Вони пояснили зрив виконання держзамовлення браком коштів, великими транспортними затратами. Але спитайте, звідки у продавців і керівників торгів при порожніх прилавках — пристойна зарплата?

На нараді торговельники добилися безпроцентних кредитів для закупівлі овочів на зиму. І вже є інформація, що заготівельники кинулися не на поля своїх колгоспів і радгоспів, а в західні області України. Нібито там — дешевше (а транспортні витрати?). Невже вирощені вдома капуста, морква, буряки так і пропадуть, як пропали персики та виноград тоді, коли торговельники везли цю продукцію з Криму?

Невже так багато розуму треба, щоб збагнути: якщо люди залишаються не забезпеченими продуктами за умов галопуючої інфляції — їхнє незадоволення може здетонувати в соціальний вибух. Чи, може, так задумано?

Олександр МИХАЙЛЮТА,
власний кореспондент «Голосу України».
Запоріжжя.

У Тернополі на риночку

З 7 по 11 жовтня в Тернополі відбулася перша міжнародна виставка-ярмарок. Цими погожими жовтневими днями в місті розвівалися прапори України, Німеччини, Польщі, Болгарії, Угорщини. На ярмарку були представлені понад 40 фірм з України, 40 — польських, у тому числі спільні підприємства з іноземним капіталом. Дещо менше фірм — інших країн.

Головною ж прикметою 1-ї тернопільської міжнародної виставки-ярмарку стало те, що відбулася вона за участю та сприяння місцевої влади. В травні цього року до Асоціації демократичних Рад України звернулися представники ділових кіл Польщі з проханням допомогти їм налагодити контакти з підприємствами Львова, Києва, Тернополя. У відповідь ми організували зустрічі з головами міських Рад, комісіями Рад. Найбільше розуміння проблеми виявив голова Тернопільської міської Ради В. Негода. Після проведення низки спільних україно-польських семінарів з економічної тематики вирішили надати цим контактам форми. Тернопільська міська Рада схвалила ініціативу комісії із зовнішньоекономічних зв'язків щодо проведення 1-ї міжнародної виставки-ярмарку, а оргкомітет очолив її голова В. Демидась. Характерно, що одним з найактивніших членів оргкомітету став керівник управління економіки міської державної адміністрації Тернополя М. Гриців.

Лише кілька місяців знадобилося В. Демидасю, щоб реалізувати задум. В перший день на прес-конференції порушувалося багато питань, що стосувалися економічного та політичного становища в Україні, зовнішньоекономічних зв'язків, іноземних інвестицій. Цікавим виявився також дводенний семінар з питань зовнішньоекономічної та банківської діяльності, який керував заступник комерційного банку «Україна» Г. Морозов. Постійно надавалися консультації, бо запитань у західних бізнесменів нагромадилося багато. І коли буде власна валюта, і про конвертацію купона, і чому комерційні валютні банки, які є вигідною структурою, працюють, на жаль, повільно, затримують грошові операції, завдаючи при цьому величезних збитків. Дехто з присутніх скаржився, наприклад, що платежі з Москви йдуть аж із грудня минулого року... Дивувалися, чому Україна не продовжила членство в Європейській асоціації з вантажних перевезень. Чи не тому, власне, й довелося В. Демидасю долати з неймовірними труднощами європейські кордони, доклавши справді козацької винахідливості, щоб вчасно доставити обладнання для виставки-ярмарку?

В. Демидась наголосив, що для місцевих Рад розвиток підприємництва — кровна справа. Тернопільська міська Рада, до речі, ухвалила спеціальну постанову про розвиток підприємництва, в якій заклала можливість керувати цим процесом з допомогою податку: податок з доходу зменшується більш ніж удвічі для підприємств, котрі займаються виробничою діяльністю. Те саме стосується плати за реєстрацію, в тому числі СП з підприємствами з інших регіонів, а також надання приміщень в оренду в першу чергу тим, хто виробляє продукцію, що так необхідна сьогодні. А результат уже є — тільки за півроку у Тернополі зареєстровано 2000 нових малих підприємств, причому майже половина з них зорієнтована на виробництво товарів.

Результатом ярмарку стало й те, що майже кожен з учасників знайшов для себе цікаві та вигідні пропозиції. Було започатковано безліч контактів та угод.

А наступна виставка-ярмарок планується на квітень 1993 року.

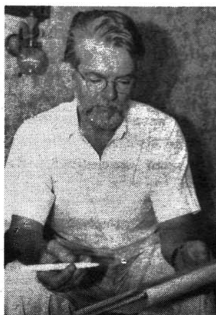
Наталя ШИМАНСЬКА,
виконавчий директор Асоціації демократичних Рад України.

ПОРА ЗНІМАТИ МАСКИ

Григорій ГРАБОВИЧ

НАУКА І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Почнімо з найзагальнішого. Якщо незалежність має насправді бути зламом в українській історії, то це передусім має виявитися у переоцінці всіх сторін нашого громадського і політичного життя. Якщо незалежність — це перехід від недержавного чи ніби державного до справді державного існування, від колоніального до нормального, національного буття, то перш за все вона мала б принести усвідомлення цього зламу. Найконкретніше, це мало б бути усвідомлення, що структура й інституції лжедержавного, колоніального стану не можуть уже сприйматися за інерцією як щось нормальне і закономірне, а навпаки, підлягають переоцінці.

ЩОНАЙМЕНШЕ можемо ствердити, що в Україні, яка тільки-но переступила поріг незалежності й державності, існують дві науки: нормальна і совєтська. Перша — це природничі, яких нам здалеку не видно, але в сутності, тобто у способі мислення і принципах добору науковців, методології, пріоритетів у них в основному, як у людей. Друга, про яку тут йтиметься,— це гуманітарні й суспільні науки, саме ті, які мали б займатися нашою духовністю, нашим суспільством у всіх його вимірах. І тут аж ніяк не так, як у людей.

Якщо це звучить надто категорично, то запитаймо себе: чим саме вимірюємо таке спустошення, що ми його пізнаємо сьогодні? Відповіді не будуть статистично однозначні. Але є об'єктивні показники, як, наприклад, той загальний факт (кожний читач може його досхочу проілюструвати з власного досвіду), що майже всі, хто запопадливо насаджував марксизм-ленінізм, діалектичний матеріалізм, науковий атеїзм, соціалістичний реалізм (все це тепер звучить як абсурд, але таким і було) і навіть явну русифікацію, й надалі завідують кафедрами і посідають поважні пости. Або факт, що книжки і праці, начинені більшовицьким мовленням і мисленням — штампами і фразами, демагогічною риторикою і псевдологікою та елементарним невіглаством, з'являлися не тільки упродовж усіх, навіть останніх років так званої перебудови, а й тепер ще з'являються — бо машину запущено, план складено, а маховик сам крутиться. А те, що переставлено, як-то тепер кажуть, плюси і мінуси (саме формулювання, зрештою, безглузде в контексті науки); те, що ті, хто недавно гудив Мазепу, Грушевського та Хвильового, тепер ними захоплюються, але тою самою пів- або псевдонауковою мовою, те, що інститути, які ще позавчора пропагували комунізм, возвеличували КПРС, тепер наділені іншими назвами, мають незмінний склад працівників? Якщо це не є крах, то що таке крах?

ДЛЯ національних інтересів України існуюча модель науки, і взагалі духовного життя, була подвійно згубною. З інтелектуального чи, скоріше, ідеологічного боку вона всіляко підтверджувала тезу про вторинність, неповноцінність, залежність усього, що українське. На практиці ця вторинність впроваджувалася через нагороджування саме цієї вторинності, усіх тих прикмет провінційності, слухняності, пасивності, подвійної лояльності. Запрограмувавши таку модель, імперська система мала ідеальний механізм пророцтв, які не могли не справджуватися: з України, як шило з мішка, завжди вилазила «хохляндія».

Та перш ніж пропонувати протидії, варто ще раз запитати про суть хвороби. Питання звучатиме так, як поставив Франко, пишучи про перше українське відродження кінця XVI початку XVII сторіччя: до якої міри мімікрія і пристосуванство, буцімто вимушені інстинктом самозбереження, стають інтегральними рисами нашого характеру? Чи не прилипає ця маска до обличчя і стає врешті ним? Одним словом, ідеться про самопізнання і про самокритику.

Усім тим, хто опинився на різних наукових постах без справжнього наукового покликання і тим більше без підготовки, хто старався «щось» робити, навіть коли те «щось» було тільки приблизною наукою, можна і треба поспівчувати. Але наука — це професія, а не така собі громадська діяльність, і ми таки маємо право навіть від гуманітаріїв очікувати компетентності такого самого рівня, що і в інших професіях... і в інших народів.

Ще однією нашою бідою є те, що нам та й ми самі собі прищеплювали модель народництва, популізму. Але ж для народництва питання якості в принципі є другорядним, а то й відсутнє взагалі. Для популістського мислення набагато важливішим є щось робити (кожний що і як може), а не робити це згідно з тими чи іншими професійними чи естетичними критеріями. Найголовніше те, що критерії зливалися й зникали. Тож донедавна і якоюсь мірою ще й тепер, поняття елітарності звучало як щось неукраїнське, а то й антиукраїнське. І якою мала тоді бути наука, зокрема та, котра займалася суспільством і духовністю, і та, котра без поняття елітарності, тобто якості, взагалі немислима? Яке суспільство — така й наука.

АЛЕ українське суспільство відроджується і, мабуть, вперше в новітній історії має у своїх руках ті державні засоби, якими може забезпечити — законно, продумано, оперативно — своє оздоровлення і свій дальший розвиток. Подальші думки й пропозиції, що, напевно, не вичерпують питання і далеко не в усьому нові, стосуються передусім інституційного обличчя науки. Саме інституції мали б стати важелем, і тільки вони можуть бути об'єктом реформ. З ними й через них — хочеться сподіватися — настане також і оновлення людини.

1. Найголовніше — це те, що питання докорінної реформи науки має стати державним пріоритетом. Воно вимагає політичної волі й рішучості з боку парламенту та уряду. Якщо брати всерйоз думку (а для мене вона є такою), що «радянська» влада — це й була довга, затяжна громадянська війна держави з народом, то припинення тієї війни і народження нової держави вимагають всенаціональної відбудови за новими масштабами.

2. Оптимальна модель науки, як на мене, має змішаний характер: державний і приватний. Приватні й державно-приватні навчальні та дослідницькі інституції, оскільки їх якість забезпечена, впроваджують цінний компонент наукового плюралізму, поліцентризму, здорової конкуренції. В центрі уваги держави залишається опіка державними інституціями і рівнем загальної, всенаціональної науки та освіти. І якою б великою не була користь від недержавних, чи взагалі нових інституцій, першим завданням для глобального плану держави має стати максимально ефективне використання того, що існує. Бо одне було думати про альтернативи до існуючих інституцій ще рік тому, а друге — продовжувати ці міркування за обставин, коли власна держава може забезпечити суцільно нову якість на базі наявної інфраструктури.

3. Для нормального розвитку науки за умови демократичного суспільства й вільноринкової системи потрібно, гадаю, мати поліцентризм і на регіональній базі. Перенасичення столиці (і це цілком у дусі імперської практики) призводить до провінціалізації всіх інших міст і центрів. Для науки всюди й на всіх рівнях потрібний діалог. І щоб вона була на такому самому рівні і у Львові, і в Харкові, і в інших містах України.

4. Наука, знову-таки в оптимальному плані, повинна існувати цілісно, без штучного розрізнення на викладання і дослідження. Відокремлення Академії наук, буцімто «чистої» науки, від університетів і вузів (тобто «прикладних»? «не менш чистих»?), в кінцевому підсумку зубожило і перших, і других. Градація престижності, що Академія та її інститути чимось «кращі», більш «вибрані», а університети і вузи «гірші» — недопустима, і реформа повинна забезпечити, щоб ні факту, ні видимості такої відмінності не було.

5. Наука — це не бюрократія і не відомство. Факт, що в Академії наук України, як за старих сталінсько-брежнєвських часів і як пряме наслідування бюро і ЦК партії, існує Президія, що має сотні штатного персоналу (з набагато вищими зарплатами, ніж у наукових співробітників) і «керує» наукою, є суцільним скандалом. Крім того, ця Президія має монополію на державне фінансування, на приміщення та міжнародні контакти і відрядження, її академіки і члени-кореспонденти одержують зарплату «за чинами», без виконання жодних функцій та обов'язків. Тепер, за умов незалежності, щодень такого існування помножує її абсурдність та аномальність. Єдиний вихід — це радикальна дебюрократизація Академії наук. Як уже не раз говорилося, це передусім ліквідація Президії як такої, зменшення штатів адміністративного персоналу на якихось 90 відсотків, решта мала б обслуговувати, а не «керувати» наукою.

6. Щоб це могло стати дійсністю, потрібна кардинальна реформа кадрів і так званої кадрової політики. Перший крок у цьому напрямі — всенаціональна атестація всіх наукових працівників. Взагалі йдеться про введення принципу атестації, тобто добору на засадах якості, відкритості й конкуренції. Чим поважніша позиція, тим масштабніший пошук: на такі посади, як завідуючий кафедрою, декан чи ректор, пошук мав би бути на загальнонаціональному, а то й на міжнародному рівні.

Значно складнішим, аніж призначення нових кадрів, є питання, що робити з тією величезною кількістю людей, призначених на відповідні посади за ненауковими, а то й антинауковими критеріями. Бо як інакше, аніж антинауковим, маємо вважати добір політруків на керівників науки? І це не виняток, а стандарт.

Гадаю, тут немає іншого вибору, як зажадати димісії, резигнації від усіх працівників, вище від рівня молодшого наукового співробітника, щоб потім певний менший відсоток (половину чи третину, але в таких радикальних вимірах) затвердити на оновлених, тепер уже справжніх наукових позиціях. Решті просто дозволити вийти на пенсію. Для держави це обійдеться зовсім дешево, навіть якщо ці пенсії будуть на рівні теперішніх зарплат, бо найважливіше — це звільнити науку від мертвої руки застою й антинауки, і цьому немає ціни.

7. Наукові інститути з гуманітарних і суспільствознавчих наук потребують радикального скорочення штатів. По-перше, в цих дисциплінах поряд з інфляцією риторики, публікацій і проектів, відбувалася інфляція кадрів. По-друге, і про це вже не раз говорилося, перехід від принципу постійних штатів (де діяла засада: яка плата — така й праця) на конкретні й строкові проекти, над якими працюють одиниці або тимчасові наукові колективи. Сам факт конкуренції й нормальної винагороди якоюсь мірою може оздоровити ситуацію. Найважливішим, одначе, було б змінити наголоси: звернути основну увагу інститутів на роботу молодших науковців. Рація існування академічних інститутів мала б великою мірою вимірюватися підготовкою й підтримкою молодих учених (як це практикується із студіями докторантури на Заході), а не так, як це було дотепер — потік публікацій (буквально міряних аркушами) за старими шаблонами, які нікого вже не переконують.

І ще одне, що на перший погляд є домінантою не науки, а законодавства. Наука, тобто науковці і їх інституції, повинні подбати про те, щоб у цей перехідний і так часто хаотичний час, коли сама економічна база змінюється і так багато йде на продаж, духовні й загальнонаціональні цінності, котрі знаходяться в бібліотеках, музеях і архівах, не були пошкоджені чи розбазарені через некомпетентність або продажність.

8. Треба вже з усім розумінням кризи і необхідності пріоритетності осмислювати велику гаму того, що вже мало б бути вчора, а ми тільки тепер ледве плануємо. Нам потрібні нові енциклопедії, біографії й бібліографії, словники й біографічні словники; нам потрібні видання основних текстів пам'яток і архівів; нам украй потрібні нові підручники й нове осмислення нашої історії та канону нашої культури. Нам треба наново і, мабуть, вперше поставити питання наших міжнародних, міжнаціональних і міжетнічних зв'язків. Бо все це замовчувалося або перекручувалося. І під пресом усієї маси завдань, котрі стоять перед нами, не слід забувати того, що було, бо деякі сліди вже стираються. Саме наука покликана бути ще однією запорукою того, що пам'ять про лихоліття не пропаде і що, досліджуючи, ми його остаточно переборемо.

Крісло для гостя

Наш співрозмовник сьогодні — пані Христина Демкович, головний редактор і видавець першого українського англомовного інформагентства «Інтелньюс». Закінчила університет у Бостоні (мистецтвознавство) і Колумбійський (міжнародні відносини), магістр. Працювала у московському бюро газети «Балтімор сан».

ІНФОРМБІЗНЕС: ЯК ЦЕ РОБИТЬСЯ?

— Ідея створення агенції виникла з кількох випадків. Спочатку, після закінчення університету в Бостоні, я не займалась політикою. Писала про музику, балет. Через деякий час це мені почало набридати. Нагода поїхати до СРСР з'явилася в 1985 році... Мої батьки виїхали зі Львівщини у 50-х роках, недосконало знали англійську, і я цього стидалася. Хотіла бути «американкою» і не піддавалася на їхні вмовляння писати про національне питання. Інша річ, коли я все побачила на власні очі. Їздила до різних міст, говорила з людьми, які розмовляли зі мною дуже боялися — треба було виходити на вулицю або вмикати радіо...

— Дякувати треба, що взагалі ТОДІ говорили...

— Коли повернулася, редактор мій зауважив, що я перестала цікавитися «моїми» темами. І я за порадою друзів почала писати для себе — у нас це називається «фріленс» і взяла курс у Колумбійському університеті — «Міжнародна політика СРСР». Працювала на академічний журнал при університеті, де надрукувала перші три статті про національні відносини — до цього там друкували лише матеріали про політику. Ішов 1988 рік, до решти республік, крім Росії, цікавості не було. Після закінчення навчання я отримала роботу в Москві. І побачила, що на Союз дивляться лише з Москви: більшість газет і агентств мали по одному кореспонденту, які не могли все охопити. Виїхати кудись теж було непросто. А газети ми могли отримувати лише центральні. Союз бачився лише з Москви і очима Москви... Потім я одружилася і змушена була переїхати з чоловіком до Лос-Анджелесу...

— Стопроцентний американець?

— Так, — сміється. — Випадок допоміг знову виїхати до Москви. А я тоді працювала в «Лос-Анджелес таймс». І запропонувала газеті статтю про українізацію шкіл у Львові. Шеф не знав, як пишеться слово «Україна». Тоді я зрозуміла, як мало про неї знають. Говорила з редактором. Він сказав, що, справді інтерес до України зростатиме, але не хотів, щоб його людина працювала на конкуруючі видання. Так у мене виникла ідея створити агенцію. Купила книжку «Як сформувати корпорацію» — тому що зовсім не знала, як це робиться. Взяла консультації у одного юриста безплатно — до отримання перших прибутків. Працювала на «Нью-Йорк таймс», «Балтімор сан», радіо CBS і паралельно думала, як це зробити. Вирішила відкрити тут, у Києві, бюро зареєстрованої у США корпорації. Починали ми роботу перед референдумом прямо з квартири, яку вдалося зняти на бульварі Лесі Українки. Двері не зачинялися цілодобово. Не було часу елементарно приготувати їжу і тривалий час доводилося харчуватися американськими концентратами. Водії з посольств, корпорацій приїздили до нас за новинами — всі хотіли знати, що буде. Добре, що моя подруга з «Уолл-стріт джорнел» Наталка Федущак зробила своєрідну інвестицію — надала нам комп'ютер, принтер, факс. Додамо до цього два телефони — це все, з чого ми починали...

А через 9 місяців уже мали приміщення в центрі, 12 постійних клієнтів, серед яких Сі—Ен—Ен, британське посольство, «Кока-кола»...

— Як починали працювати?

— Комп'ютер моєї знайомої, моя платня з «Нью-Йорк таймс» — це все. Я платила співробітникам, і ми безплатно надсилали людям інформацію, щоб вони зацікавилися. Почали з московських бюро різних видань та агентств. Але дуже важко було передавати інформацію: зв'язок поганий, по двадцять разів доводилося набирати номер — а на другий день інформація старішає... Тепер маємо достатньо працівників і менеджера. Цього літа до нас приїздили на практику студенти з США і стажувалися в англійській місцеві студенти. Деякі з них, правда, нам не підійшли — вони інакше підготовлені. Була одна випускниця місцевого факультету журналістики — так вона виявилася просто не дуже працелюбною... Я згадую, як сама починала працювати — було дуже багато й дуже непростої роботи, а платили за неї копійки.

— Я так зрозумів — ви, крім мас медіа, маєте інших клієнтів?

— Так. На відміну від великих агентств ми маємо персональні контакти. До нас звертаються представники численних фірм, замовляють, скажімо, зібрати інформацію на певну тему. Коли інформація термінова — ми надсилаємо її кур'єром.

— Які плани на найближче майбутнє?

— Нам не вистачає людей, які б серйозно розумілися в економіці, на плечах якої стоїть політика... А коли матимемо більше людей, я зможу дістати докторат. Моєю спеціалізацією по СРСР було «Історія і національні проблеми». Потім — книжки писати, серйозніше вивчати все це.

— Не важко?

— Я п'ять курсів в інституті закінчила (Інститут міжнародних відносин при Колумбійському університеті. — **К. П.**), аспірантуру, паралельно працюючи. Не знаю, як мені все вдалося.

— Постають якісь проблеми тут?

— Те, що я жінка. Не сприймають як керівника. Йде приватизація, нас сприймають як СП і постійно запитують, хто нас підтримує... Важко презентувати поки що маловідомий «Інтельньюс». «Нью-Йорк таймс», на яку я ще працюю, легше, бо це відома фірма.

— Кадрових проблем не було?

— Так. Ми починали з того, що пропонували людям з нами співробітничати. І мали проблеми. Дивним чином нам стерли програму з дискети, «подарували» комп'ютерний вірус. Вночі приходили якісь здоровані і настирливо дзвонили у двері... Довелося повністю замінити коло співробітників. Тепер техніка працює добре. Але мало тут, на жаль, людей, які вміють працювати. Важко знайти того, хто виконував би рутинну, нецікаву, але дуже потрібну роботу. Скажімо, переговорити з багатьма людьми на одну тему. Як приклад — одним із завдань було дізнатися у тих, хто продає в кіосках, де вони беруть свій товар. Таке завдання було одній журналістці-початківцю. А вона не хотіла братися: «Вони мені нічого не скажуть».

— Часто у вас цільові замовлення?

— Так. І наш менеджер навіть буде питати у клієнтів, яка інформація їх цікавить. Це має стати одним з пунктів нашого сервісу.

— Як ви збираєте інформацію?

— Спочатку зробили презентацію «Інтелньюс», на яку запросили всіх прес-секретарів Верховної Ради, Кабінету міністрів, Президента, МЗС тощо.

— Всі дають потрібну інформацію?

— Майже. Є складнощі, звичайно. Наприклад, Воронкову я телефонувала 5 разів на день, щоб зустрітися. І я з ним зустрілася. Є ще проблема з упорядкуванням довідників подій тижня.

— Минулого?

— Наступного. Верховна Рада, скажімо, часто змінює планові теми засідань на інші. Але ми це будемо робити.

— Чи відрізняються українці від американців?

— Так. Тут люди більш відверті. Хай вони не в настрої, але скажуть все, що думають. Не так, як у нас: все дуже пристойно, а в думках... Кияни все кажуть.

— Навіть скільки заробляють?

— Принаймні, поки що.

— До речі, які ваші прибутки?

— Я потім скажу, але не для преси...

Вів розмову Костянтин ПАРИШКУРА.

«КОЗИРНУ КАРТУ» ТРЕБА БИТИ

«Козирною картою» назвала «Профспілкова газета» (№ 27 від 25 липня 82 р.) соціальне страхування. Хто ж може бути власником цих козирів? Як стверджує «Профспілкова газета», тільки профспілки, і тільки ФНПУ (Федерація незалежних профспілок України). Звичайно, розділити фонд соціального страхування по «профспілкових кишенях», означає загубити його і породити цілу низку махінацій. Але чи має право на монопольне управління фондом ФНПУ? Чи не буде вона злою мачухою для працівників, які не входять до жодної профспілки, або входять до альтернативних.

Нині готується закон про соціальне страхування, а це, я вважаю, основний у серії законів про соціальний захист і стосується без винятку всіх найманих працівників. Тому необхідно, щоб його прийняли не тільки з урахуванням сьогоднішніх реалій, треба щоб він міг працювати і на перспективу. Вважаю абсолютно безпідставним твердження, що держава не готова управляти соціальним страхуванням («ПГ» № 27).

Такі й подібні твердження розраховані на те, що основна маса працівників мало цікавиться навіть самим поняттям соціального страхування. Ще менше знають про роль профспілок у даному питанні. Люди слухають звіти профспілкових лідерів, а, як усім відомо, основою цих звітів є кількість наданих путівок, проведених заходів з оздоровлення тощо.

Ще жодного разу не було сказано, звідки взято кошти на ці заходи. Тим більше, не говорять вголос, скільки коштів не використано і куди вони поділися. Буває, що навіть люди, які займають керівні посади, не вникають у суть даного питання і щиро вірять, що профспілки здійснюють соціальне страхування. Хочу, щоб усі зрозуміли: профспілки ніяких коштів на соціальне страхування не виділяють, а виконують роль звичайного розподілювача зібраних державою коштів.

Держава збирає їх із страхувальників (підприємств, організацій чи осіб, які використовують найману працю), причому сума залежить не від кількості членів профспілки, а від фонду заробітної плати. Зрозуміли? Отже, це не профспілкові кошти і ніколи ними не були. Все, що споруджено на них — бази відпочинку, санаторії, турбази та інші заклади,— є всенародним надбанням, а не майном профспілок. Цим майном може розпоряджатися тільки держава, яка репрезентує всіх громадян, а не профспілка, що представляє інтереси тільки своїх членів. До речі, в Литві цей нюанс вже врахували, і майно профспілок, надбане за рахунок державних коштів, націоналізовано.

Та повернімося до питання, чи справді держава неспроможна управляти соціальним страхуванням. Якщо проаналізувати витрати коштів соціального страхування, то стане зрозуміло, що профспілки тільки зайва, нікому не потрібна бюрократична ланка. Судіть самі: листи непрацездатності, допомогу в разі народження дитини оплачує бухгалтерія підприємства, і профком в даному випадку може ухвалити тільки рішення: оплатити (а точніше, навіть не ухвалює, а просто направляє в бухгалтерію нікому не потрібні виписки з протоколів). Кошти, які залишилися після виплат за листками непрацездатності, допомоги з нагоди народження дитини та інших виплат переховують у фонд соціального страхування. Отже, основне завдання соціального страхування виконують державні органи, а не профспілки. А що ж роблять вони? Ділять путівки. Хоч кошти на ці путівки збирають з усіх працівників незалежно від членства у профспілці.

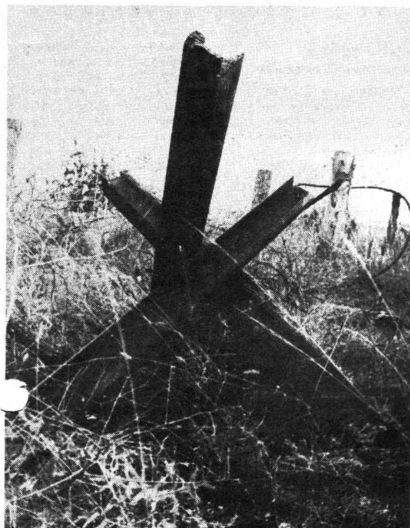
Хто коли чув, щоб, припустимо, профспілковий функціонер сказав працівникові: «Ти п'ять років не хворів, не брав путівок, отже, не використовував соціального страхування, тому тобі належить путівка в будинок відпочинку, хоч ти і не член профспілки». Впевнений, що такого ніхто не чув. За путівками здебільшого їздять люди, які вміють «вибивати» і ті, що ближче до розподільника. От і все управління. І хоч хто був би біля даного розподільника, діятиме за принципом: «своя сорочка до тіла ближче».

Соціальний захист здійснює держава, отже, вона й повинна розпоряджатися всіма коштами, включно і коштами соціального страхування. На мій погляд, їх найкраще передати охороні здоров'я, адже лікар краще, ніж профком, знає, кому потрібна путівка.

Профспілкам вистачає роботи і без «козирних карт». Основне їхнє завдання на сьогоднішній день — домогтися від уряду (або запропонувати йому) програми виходу із скрутного становища, допомагати виконувати цю програму, а не ратувати за збереження розподільників. Путівки на відпочинок чи лікування повинні бути доступні кожному, тобто зарплата має бути такою, щоб працівник не ходив по профкомах за подачками. Потрібно домогтися реальної зарплати, а не збільшення грошової маси, що призводить до чергового стрибка інфляції.

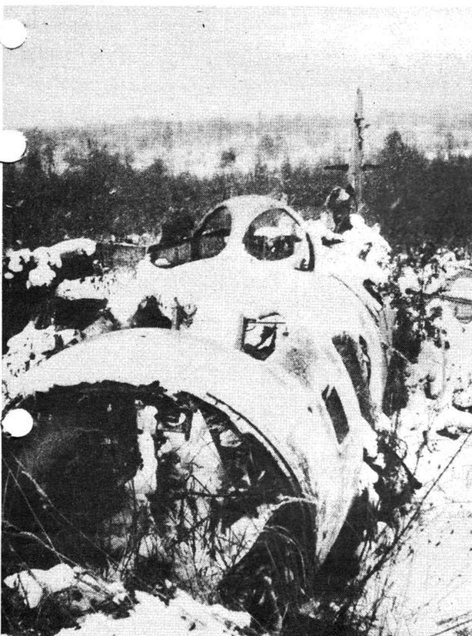
На сьогоднішній день профспілки змагаються, хто сильніше потягне на себе ковдру. А ковдра ж та — подерта!

Володимир ДЕМБОРИНСЬКИЙ, голова профкому тернопільського в/о «Оріон», депутат обласної Ради.

ПРОДОВЖУЄМО ЛЯКАТИ ГОРОБЦІВ

Під час передвиборної президентської кампанії довелося почути таку фразу: «Коли б мене обрали президентом, то я б першого ж дня видав указ, яким би наказав прибрати й переробити всі смітники та звалища: що чистіше стало б — це одне, а друге те, що й прибутки були б значні від переробки всього того, що валяється по всіх обширах України».

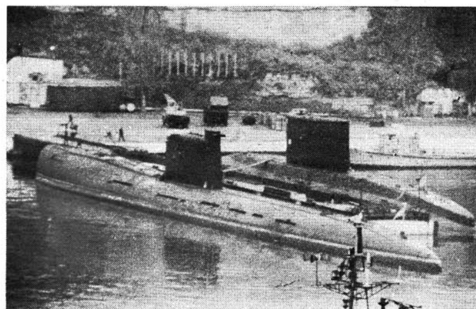
Та почну з деяких цифр. За тонну брухту чорних металів на світовому ринку дають від 85 до 100 доларів США. Кольорові метали цінятся ще вище: фунт мідного брухту коштує 85—90 доларів, тонна алюмінію від 1200 до 1300 доларів США, а рідкісні кольорові метали ще дорожчі. То скільки грошей валяється на всіляких смітниках, звалищах і кладовищах військової та цивільної техніки? Все це гниє, іржавіє, стає непотрібом і при цьому не те, що не перетворюється у гроші, а й більше — засмічує й так не зовсім чисте природне середовище.

Проте, за словами заступника директора «Вторчормету» Миколи Дацюка сьогодні в Україні простоює нове обладнання, що покликане переробляти брухт. Причина банальна. Хоч валяється він на кожному кроці, а до переробних підприємств його не везуть. Чому? Це вже інше питання? Чи то невигідно через дешеві ціни, чи бензину не вистачає, чи, може, просто розладналася відпрацьована система? Бо й справді, хіба спитаєш з директора підприємства чи голови колгоспу за незданий брухт, коли, дай боже, щоб вони вчасно поставили деталі чи хліб? От і ходить у пасинках сьогодні «Вторчормет», як і його кольоровий побратим.

А в тому, що цим державі завдається великої шкоди і що недобираємо значної суми грошей, сумніватися не доводиться. То хто почне налагоджувати ту систему, що розладналася, щоб брухт знайшов свого господаря? Може, й справді тут без указу Президента не обійтися. Бо поки що списані танки та літаки продовжують лякати горобців.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА.

Експрес-інформація

СПРОБОЮ ДЕРЖАВНОГО ЗАКОЛОТУ

назвав глава парламенту Нахічеванської Республіки Алієв недавнє захоплення загонами опозиції будинків МВС і телерадіоцентру. В інтерв'ю агентству ІТАР — ТАРС Алієв заявив, що неодноразово зв'язувався з Президентом Азербайджану Ельчибеєм під час цієї акції. Однак той зайняв незрозумілу позицію і не вжив жодних заходів. В іншому інтерв'ю Алієв сказав: за свідченнями затриманих опозиціонерів, вони діяли за наказом азербайджанського МВС. Народний фронт Азербайджану, в свою чергу, спростував версію глави парламенту Нахічевані. Згідно з заявою фронту, Алієв інсценував збройну акцію з політичною метою.

І ЗНОВУ НАМ ДОПОМАГАЮТЬ

Законопроект про допомогу колишнім республікам СРСР підписав Президент США Дж. Буш. Цей акт санкціонує подання Сполученими Штатами безпосередньої допомоги державам СНД на 410 мільйонів доларів. Документ також передбачає збільшення внеску США до Міжнародного валютного фонду для допомоги СНД.

ТО ХТО КОГО «ОТРУЮЄ»!

Повідомлення грузинських засобів масової інформації про те, що абхазька сторона використовувала хімічну зброю в бойових діях, спростувала прес-служба Верховної Ради Абхазії. Згідно з її заявою, абхазькі збройні сили не мають хімічної зброї. А це повідомлення спрямоване на підготовку громадської думки в Грузії, щоб виправдати застосування такої зброї грузинською стороною.

ЩО БУДЕ З КВЕБЕКОМ,

покаже референдум стосовно конституційних реформ, який відбувся учора в Канаді. Реформи мають гарантувати більшу автономію цій франкомовній провінції країни. Згідно з чинним законодавством реформи запроваджуватимуть лише за умови, якщо на референдумі за них проголосує більшість у кожній з десяти канадських провінцій.

ПЕРЕКОНЛИВУ ПЕРЕМОГУ

на виборах до парламенту Литви одержала Демократична партія праці на чолі з Бразаускасом. За попередніми даними, на виборах у багатомандатних округах ДПП здобула 33 з 70 місць. У головного конкурента ДПП — «Саюдісу» лише 19 мандатів. Свою перемогу Бразаускас закріпив ще й в одному з одномандатних округів, де він переміг екс-прем'єр-міністра республіки Вагнорюса і ще п'ятьох конкурентів.

ЧУТКИ ДУЖЕ ПЕРЕБІЛЬШЕНІ

Ізраїль не може погодитися на повне виведення своїх військ з Голанських висот. Про це заявив прем'єр-міністр цієї країни Рабин. Безпідповідальним назвав він повідомлення місцевої газети «Давар», у якому йшлося про заяву глави ізраїльської делегації на переговорах у Вашингтоні, що нібито Ізраїль не виключає можливості «повного виходу» з Голанських висот.

А тим часом інформація «Давар» розпалила пристрасті серед мешканців єврейських поселень на Голанах. Їх представники продовжують пікетувати канцелярію прем'єр-міністра. Деякі з них заявили, що вдаватимуться до рішучіших заходів, спрямованих проти політики уряду.

ТАКОЇ СЛУЖБИ ВЖЕ НЕ БУДЕ

Останні підрозділи російської армії мають залишити Польщу вже цього тижня. Як повідомляє польське агентство ПАП, виведення військ, можливо, завершать до середи. Згідно з повідомленням перед початком виведення в 1991 році в Польщі перебувало близько 60 тисяч радянських військових.

ЗА ЛІЧЕНІ ДНІ ДО ВИБОРІВ

у США швидко закріплює свої позиції незалежний кандидат Перо. Якби президентські вибори відбулися найближчим часом, то 39 відсотків виборців віддали б свої голоси за Клінтона, 32 — за Буша, за Перо готові проголосувати 20 відсотків виборців.

ЖОРСТКІСТЬ ПОЗИЦІЇ — ЦЕ НЕ ЗАВЖДИ ДОБРЕ

Якщо Міжнародний валютний фонд не виявить гнучкості, подальші економічні реформи в Росії можуть опинитися під загрозою. Таку заяву зробив російський віце-прем'єр Шохін. За його словами, Росія матиме певні труднощі у виконанні вимог фонду щодо рівня інфляції та бюджетного дефіциту. Здійснення цих вимог є умовою для одержання Російською Федерацією трьохмільярдної позики для підтримки економіки. Шохін сказав, що питання стоїть так: або МВФ пом'якшить свою жорстку позицію, або він дасть опозиції підставу заявити, що співробітництво з фондом завело Росію в глухий кут.

ДРУГИЙ РАУНД ПЕРЕГОВОРІВ

між трьома ворогуючими угрупованнями Боснії і Герцеговини розпочався в Сараєві. Зустріч сербських, хорватських і мусульманських представників відбувається в рамках змішаної робочої групи на чолі з командуючим миротворчими силами ООН в республіці генералом Морійоном. Обговорюються практичні питання щодо водопостачання і забезпечення електроенергією боснійської столиці.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ЕКС-ПРЕЗИДЕНТ ПОСПІШИВ

Видно, офіційні власті Таджикистану передбачали можливе загострення ситуації, оскільки в кінці минулого тижня підрозділи КНБ і МВС взяли під охорону основні дороги, що ведуть в Душанбе, і було прийнято рішення про введення комендантської години.

А суботнім ранком місто прокинулося від шаленої стрілянини. Бойові загони прихильників екс-президента Рахмона Набієва під керівництвом екс-спікера парламенту Сафаралі Кенджаєва і одного із польових командирів кулябської гвардії Рустама Абдурахімова атакували радіо- і телецентр, будинки Верховної Ради і Кабінету міністрів, казіат (духовного управління мусульман) і Комітету національної безпеки. Там, де стояли пости охорони російської мотострілецької дивізії — біля телецентру і КНБ, — нападників відбили. Решту об'єктів було захоплено. Виконуючий обов'язки Президента республіки Акбаршо Іскандеров перебував в приміщенні Міністерства внутрішніх справ.

Сафаралі Кенджаєв і Рустам Абдурахімов вийшли в ефір по місцевому радіо. Таджицькою та російською мовами звернулися до населення із закликом «підтримати боротьбу за повернення на свої посади в уряді законно обраних осіб, які були скинуті в результаті опозиційно-ісламістського заколоту».

З «гарячих» точок

Акбаршо Іскандеров, в свою чергу, звернувся телефоном до урядів країн СНД з проханням направити сили для підтримки в Таджикистані законної влади. По місцевому телебаченню лунали заклики до народних ополченців і загонів самооборони прийти на допомогу і вибити з Душанбе нападників.

Підкріплені бронетехнікою, підрозділи російських військ ніяким чином не втручалися в міжусобний конфлікт, лише взяли під охорону військові об'єкти, місце проживання сімей військовослужбовців, а також залізничний вокзал і аеропорт. Останній — з метою забезпечення можливої евакуації з республіки росіян.

Щодо евакуації, питання лишається відкритим. А от американці не стали чекати: прилетів транспортний «Боїнг» військово-повітряних сил США і вивіз співробітників американського посольства у повному складі, а також британських та канадських спеціалістів, що працювали в республіці. Не чекаючи розв'язки, виїхали з республіки кореспонденти скандинавських телеграфних агентств, а також деякі інші іноземні журналісти.

«Останкіно» передало: в інтерв'ю Франс-пресс Рахмон Набієв заявив, що готовий знову очолити республіку. Видно, поспішив, оскільки прихильники теперішнього уряду поступово отримують гору.

Хоча тутешні джерела інформації передали, що на території російської дивізії відбулася зустріч С. Кенджаєва із А. Іскандеровим, але, судячи з усього, екс-спікера було просто захоплено в полон. Усі плацдарми, захоплені в суботу, очищені від його прибічників-путчистів. Проурядовим силам удалося навіть розвинути успіх — вибити кулябську гвардію з райцентру Яван, захопленого нею недавно. Відновлено наступ на Курган-Тюбе з метою очистити і його від кулябських формувань.

В понеділок в Душанбе вже не чути було канонади. Транспорт не ходив, магазини зачинені. Біля воріт місцевого хлібозаводу вишикувалася черга за хлібом. Роз'їжджали автомобілі з озброєними бородатими людьми. Затишшя перед черговою бурею?

P. S. Закінчуючи матеріал, я зателефонував голові Товариства українців Таджикистану М. Кулику. Михайло Іванович розповів про постійні дзвінки членів товариства після переданої в програмі новин заяви міністра закордонних справ Козирева про те, що Росія не лишить у біді своїх земляків в Таджикистані. То й українці цікавляться, чи з України чогось подібного не чути.

Юрій КУШКО.

Фотофакт

ЕКСПЕРИМЕНТ НА СОБІ

У травні цього року в Хауерельській лабораторії двом англійським вченим було зроблено ін'єкцію плутонію-237, одержаного в лабораторії ядерних реакцій в Дубні. Професори Дональд Ньютон та Ерік Войс вирішили провести дослід на собі з метою встановлення, в яких органах людини концентрується плутоній, щоб у подальшому розробляти методи його «вимивання» з використанням різних медичних препаратів.

У вересні англійські вчені відвідали Дубну і повідомили співробітникам лабораторії ядерних реакцій про перші результати експерименту «на собі». Попередні розрахунки експерименту виправдалися. Було підписано протокол про продовження спільних робіт щодо вивчення дії радіації на людину.

На знімку: фізик Юрій Харитонов (ліворуч) знайомить професорів Дональда Ньютона та Еріка Войса (праворуч) зі стендом, де проходять перевірку ізотопи.

Фото ІТАР—ТАРС.

У сусідів

ЗБРОЯ ПРИДНІСТРОВ'Я ПРОДОВЖУЄ СТРІЛЯТИ В МОЛДОВІ

Молдова, очевидно, стає найміліталізованішою країною на території СНД. У невеликій республіці, по суті, сьогодні три армії: збройні сили Молдови, професійна армія Придністров'я, що створюється нині, озброєні загони в Гагаузькому районі. Якщо додати до цього 14-ту армію, яка все ще квартирує на території Лівобережжя, то виходять досить страшні цифри. Та плюс зброя, яка після придністровської війни все ще безконтрольно ходить по руках аж ніяк не військових людей.

Не радує і інформація МВС республіки, яка дає все нові повідомлення про злочини із застосуванням зброї.

Днями вчинено напад на склад Міністерства оборони Молдови. Грабіжники забрали 80 радіостанцій на суму близько п'яти мільйонів карбованців.

У селищі Чатир-Лунга на півдні республіки невідомі обстріляли з гранатомета будинок виконкому.

У Дандюшанському районі на трасі було зрешечено автомобіль. Пасажири загинули.

Таких прикладів можна навести чимало. За повідомленнями Міністерства національної безпеки, озброєний бандитизм, що наростає в Молдові, експортується і за кордон. Республіка стає перекидним мостом у Європу, яким контрабандисти доставляють туди різноманітну зброю.

Світлана ЧАЛА.
Кишинів.

Посвячення

ПОЛКУ ЛИЦАРІВ ОРДЕНА БІЛОГО ХРЕСТА ПРИБУЛО

Президентові Киргизстану А. Акаєву вручено орден Білого хреста. Він посвячений також у лицарі Міжнародної конфедерації лицарів ордена Білого хреста.

Цю організацію було створено близько 15 років тому країнами Британської співдружності націй зі штаб-квартирою в Сіднеї (Австралія). Нині її рамки розширилися. До конфедерації вже входять десятки країн світу. Вона об'єднує людей, чия діяльність спрямована на утвердження ідеології гуманізму, справедливості. Очолив її відомий австралійський вчений, професор барон Ньюмен Карабах.

Нагороджуючи А. Акаєва орденом Білого хреста, барон Карабах відзначив його вагомий внесок у справу гуманізму, відстоювання прав особистості. Раніше цієї нагороди були удостоєні Леонід Кравчук, Олександр Руцькой і Анатолій Собчак.

Євген ДЕНИСЕНКО.
Бішкек.

Права людини

Рада Європи проти

Депутат шведського риксдагу (парламенту), відомий у країні юрист, адвокат Ханс-Єран Франк, котрий є членом юридичного комітету Ради Європи, проведе вивчення питання про те, в яких країнах, що бажають вступити до Ради Європи, дозволено смертну кару і як цю міру застосовують.

Підставою для такого доручення, пише Шведське телеграфне бюро, слугує той факт, що Рада Європи виступає за скасування смертної кари на континенті, тоді як у багатьох державах її все ще збережено як вищу міру покарання. Так, у Латвії, за даними латвійського посольства у Швеції, з моменту проголошення незалежності у цій державі в серпні 1991 року було винесено п'ять смертних вироків і всі їх виконано. В Естонії, як повідомило посольство цієї держави, у травні цього року було страчено одну людину. Щоправда, законодавство Естонії забороняє страчувати жінок або осіб молодших за 18 років і старших за 65 років. З Литви адвокат поки що не одержав даних.

Проте в усіх балтійських державах, а також у Албанії, Польщі, Росії, Туреччині, Україні, колишній Югославії смертну кару закріплено законодавчо і застосовують. Що ж до Греції та Бельгії, то там конституція формально допускає винесення смертного вироку, але на практиці суди такого рішення не приймають.

У ряді країн смертну кару заборонено, але її допускають у виняткових випадках, пов'язаних з особливими злочинами, вчиненими під час війни. До таких держав належать Кіпр, Мальта, Швейцарія і Великобританія.

В усьому світі лише у 46 державах смертну кару заборонено зовсім, за будь-які злочини, без будь-яких винятків. підкреслює Х.-Є. Франк. З них 17 країн, в тому числі й скандинавські держави, розташовані в Європі.

Свою доповідь шведський юрист має намір подати на засіданні юридичного комітету Ради Європи в грудні цього року.

Микола ВУКОЛОВ.

Стокгольм.

Передовий досвід

НАС ОБСТЕЖУВАТИМУТЬ ЯПОНЦІ

Уряд Японії направляє в район Чорнобильської АЕС групу лікарів для обстеження стану здоров'я мешканців прилеглих до атомної станції районів, повідомила газета «Асахі».

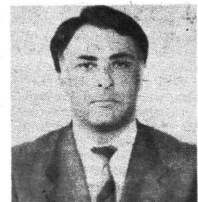
Японським експертам, які відбули з Токіо в неділю, потрібно протягом майже двох тижнів обстежити велику кількість мешканців трьох республік — Білорусі, Росії та України.

Японські лікарі вирушають у район Чорнобильської АЕС відповідно до російсько-японської угоди про подання допомоги жертвам аварії на атомній станції, яку було укладено ще в квітні минулого року. Результати досліджень мають дати можливість спеціалістам скласти точне уявлення про масштаби впливу чорнобильської катастрофи на стан здоров'я людей на сьогодні.

ТЕПЕР — СПРАВА ЗА ПРАВНИКАМИ

В дипломатичних колах

У Києві в службовому відрядженні перебував Надзвичайний і Повноважний Посол України в Австрійській Республіці ***Ю. КОСТЕНКО.*** *Наш кореспондент з цієї нагоди звернувся до нього з запитаннями.*

— Пане Посол, з моменту вручення Президентові Австрійської Республіки вірчих грамот Посла України в цій країні минуло понад чотири місяці. Чим були сповнені ці дні?

— Це був час, що його можна стисло схарактеризувати як відкриття для мене іншої Австрії. Поясню свою думку. Певний період до цього я був, і залишаюсь нині, Постійним представником України при міжнародних організаціях у Відні та главою делегації України на Віденських переговорах з питань безпеки і співробітництва в Європі. Проте обов'язки двостороннього посла в країні істотно відрізняються від багатосторонньої дипломатії. Я багато читав про це, але власного досвіду набуваю вперше. Посольська робота вимагає повсякденної копіткої праці з вивчення усіх аспектів політичного, економічного, культурного життя країни перебування, наявності тісних і багатопланових зв'язків з широким колом партнерів. Фактично цьому й були присвячені перші місяці роботи на посту глави дипломатичної місії України в Австрійській Республіці.

— А які події з цього періоду Вам запам'ятались найбільше?

— Мабуть дві, не кажучи за урочисту процедуру вручення вірчих грамот. Перша — державний прийом з нагоди першої річниці незалежності нашої держави. Так збіглося, що саме в цей день до Відня з Києва прибула велика група українських парламентаріїв. Приємно було спостерігати, з якою непідробленою цікавістю з ними спілкувались гості.

Другою пам'ятною подією я назвав би освячення приміщення консульського відділу Посольства України в Австрії. З допомогою австрійських друзів нашої держави в самому центрі Відня ми винаймаємо квартиру з досить великих трьох кімнат, де працюють консульський відділ і делегація на Віденських переговорах з питань безпеки і співробітництва в Європі.

Отож після відповідного ремонту й обладнання наш добрий приятель мітрат греко-католицької церкви Св. Варвари у Відні О. Остгайм-Дзерович освятив це приміщення. І відтоді слугує вона інтересам незалежної України.

— В чому полягає консульська діяльність Посольства України у Відні?

— Передусім — це видача віз для в'їзду в Україну. За чотири місяці ми їх видали близько семисот. До консульського відділу люди йдуть з найрізноманітнішими проблемами — одному треба довідку, що він колись працював в Україні, другий хоче запросити своїх родичів до Австрії, третій загубив документи... Нині Посольство дедалі активніше підключається до встановлення місць поховання військовослужбовців Радянської Армії з України, які загинули на австрійській території. Попереду великий обсяг роботи з укладання австрійських сторінок «Книги пам'яті». Варто зазначити також, що в концтаборах, зокрема в Маутхаузені, загинуло й чимало членів ОУН. А скільки молодих дівчат, яких вивезли на примусові роботи, знайшли вічний спокій в австрійській землі!

У своєму інтерв'ю, що його опублікувала ваша газета 11 червня цього року (під заголовком «А почнемо з консульського відділу») я наголошував саме на невідкладному характері консульських проблем. І я задоволений, що за цей час вдалося дещо зробити. Механізм почав працювати, тепер його треба вдосконалювати, зміцнювати кадрами.

— А як ідуть у Відні справи з поділом власності колишнього СРСР? Адже в серпні цього року в Ялті міністри закордонних справ України і Росії підписали відповідну угоду.

— Після ялтинських домовленостей Відень відвідала спільна комісія представників МЗС двох країн. Переговори були тривалі й напружені, проте вдалося узгодити конкретні пропозиції. Якщо б ближчим часом їх схвалила Москва, то Україна мала б у Відні непогані приміщення для Посольства і житло для його працівників.

А поки що у Відні російські представники й палець об палець не хочуть вдарити, щоб якось полегшити існування нашого Посольства. Хоч і мають для цього усі можливості. Чекають, що ж вирішить Москва.

— Які завдання стоять перед нашим посольством в Австрії на ближчі місяці?

— Передовсім треба з нашими австрійськими колегами продовжувати наполегливу роботу з формування серйозної правничої бази двосторонніх відносин. Першою ластівкою у цьому зв'язку стала угода про співробітництво між міністерствами внутрішніх справ у боротьбі з незаконним поширенням наркотиків та організованою злочинністю. На черзі — підписання міждержавної угоди про торговельно-економічне співробітництво.

Ближчим часом необхідно було б завершити процес надання Україні з боку Австрії кредитних гарантій. Це дозволило б задіяти цілу низку цікавих проектів двостороннього взаємовигідного співробітництва.

— Бажаємо вам успіхів і дякуємо за бесіду.

Інтерв'ю провів Артем ПРОХОРЕНКО.

Прогноз

ЧОГО ЧЕКАЄ ЗАХІД ВІД ЛЕОНІДА КУЧМИ?

Перша реакція німецьких і французьких політичних і економічних кіл на створення нового уряду в Києві неоднозначна. Тут уже майже зневірилися, що Україна здійснить серйозні спроби реформ. І тому донедавна голоси преси, перш за все економічних видань, були песимістичні. Навіть дуже впливова газета «Нойє цюрех цайтунг», що виходить у «цитаделі» фінансів Цюриху, яка протягом тривалого часу сприяла Україні, змінила курс і гостро засуджує українську відсталість і страх перед реформами.

І у Франції, і в Німеччині можна почути скарги про некомпетентність багатьох чиновників як у Києві, так і в закордонних відрядженнях. Плюс іронічні зауваження про «романтичність» українських кредитних мрій і експортних пропозицій. «У вас неймовірне знання, або, радше, незнання нинішньої світової кон'юнктури і ваших економічних шансів на ринках», — заявив мені визначний німецький економіст, голова Комісії по торгівлі зі Сходом Вольф фон Амеронген.

На конференції у Берліні обговорювалися прогнози потенціалу України в європейському товарному обміні. Більшість експертів вважала, що без рішучих реформ Україна скотиться на дно економічної катастрофи. Але водночас ті самі економісти вважають, що вихід з кризи має відбутися не шляхом «шокової терапії», а з допомогою комплексу засобів і важелів. Міністерство економіки у Бонні дало навіть доручення трьом науковим інститутам провести детальну експертизу становища України на цьому терені.

Перші сподівання щодо нового прем'єра Леоніда Кучми: він затримає хаос і наведе нарешті порядок. Французам його ідеї, висловлені у програмній промові перед українським парламентом, подобаються. І це не тільки тому, що новий прем'єр порівнював Україну з Францією. У Парижі хвалять Леоніда Кучму за його реалістичний, діловий підхід до завдань, що стоять перед його урядом. У німців — погляди більш стримані. Певне тому, що німці вже встигли розчаруватися українськими «здібностями», а ще й тому, що вони найкраще, мабуть, на всьому Заході знають, які труднощі стоять перед новим прем'єром. На їх думку, багато залежить від того, чи йому вдасться створити професійну «команду» міністрів на широкій базі «Великої Коаліції».

Богдан ОСАДЧУК, дипломатичний оглядач «Голосу України».

Париж — Бонн — Берлін.

Контакти і контракти

ДО СУСІДІВ ТЕПЛОХОДОМ І НЕ ЛИШЕ...

Забезпечить більш тісне спілкування між громадянами України і Румунії, які живуть по берегах Дунаю, нова регулярна міжнародна пасажирська лінія, що зв'язала віднині порти Рені (Одеська область) і румунський Галац. Її обслуговуватиме теплохід «Валдай», приписаний до порту Рені. 10 жовтня з пасажирами на борту він вирушив у перший рейс з лівого, українського, берега на правий, румунський.

Щотижня теплохід здійснюватиме два такі кругові рейси — щосуботи і щосереди. Відхід з Рені о 8-й ранку, а зворотний шлях з Румунії — о 18.30 того ж дня. Час шляху в один бік — трохи більше як година, квиток коштує 190 карбованців, причому придбати його можна й без фіксованої дати, що особливо зручно для ділових людей і тих, хто вирішив нашвидку провідати родичів, які живуть по сусідству. Умова для придбання квитка — лише наявність виїзної візи відповідно до законодавства України, формальності значно спрощено.

Зазначено, що новий маршрут на Дунаї — не єдина новинка в міжнародному сполученні, що полегшує контакти одеситів із сусідами. Тепер, наприклад, сушею вони раз на тиждень можуть вирушити автобусом, що належить болгарській фірмі, до міста-побратима Варни, а літаком приватної одеської авіакомпанії — до Стамбула (Туреччина).

Юхим ШВАРЦМАН.

Одеса.

Справи кримінальні

АМНІСТІЯ — ЦЕ ДОБРЕ, АЛЕ...

У зв'язку з річницею проголошення незалежності Вірменії парламент республіки прийняв закон про амністію, який днями набрав чинності указом Президента РВ.

Амністія звільняє від покарання осіб, засуджених на строк до 5 років позбавлення волі, інвалідів першої та другої груп, жінок, які мають неповнолітніх дітей, вагітних жінок, а також осіб, які залишились єдиними годувальниками сім'ї після втрати одного з батьків під час землетрусу або в бойових діях, обороняючи республіку.

Під амністію потрапило 1700 засуджених. Сьогодні важко передбачити, якими будуть результати такої гуманної акції. Адже криміногенна обстановка у Вірменії загострена до краю. Втім, безпрецедентна не тільки кількість злочинів, а й їхні форми.

Досить навести лише один приклад. Нещодавно злочинна група захопила в одному з районів столиці будівлю із заложниками, загрожуючи зірвати будинок. Бандити таким чином намагалися «втекти» від міліції. Картина нагадувала викрадення терористами літаків. На щастя, органам внутрішніх справ вдалося знешкодити банду.

Та, на жаль, найчастіше такі злочини лишаються безкарними. Міліція поки що не може покласти край нечуваному розгулу злочинності в республіці.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Єреван.

КОМУНІСТИЧНА ІДЕО
І ПРАВА ЛЮДИНИ

Назустріч

Цілий ряд подій останнього часу, при всій своїй зовнішній розрізненості і навіть хаотичності, насправді відображають певні глибинні тенденції політичного розвитку як в Україні, так і в СНД. Суть цих подій, їх послідовність і дедалі більша щільність у часі і в просторі свідчать про те, що ми знову стоїмо на порозі якісних політичних змін. Хай ще неодмінно державно-владних, але цілком певно — на рівні масової свідомості.

Ідеться про ренесанс комуністичної ідеології і реванш політичних сил, їй відданих.

Події серпня минулого року призвели, а точніше, породили явище без перебільшення епохальне — припинення діяльності комуністичних партій Союзу РСР, у тому числі й української. Такий історичний поворот практично не прогнозувався, а тому громадська думка — як та, що симпатизує, так і та, що не симпатизує,— виявилася практично у стані певного психологічного шоку і світоглядницької прострації. Якийсь час наше суспільство болісно усвідомлювало і просто соціально-психологічно звикало до існування, вперше за три чверті століття, без все-«керівної і спрямовуючої», яка безупинно сама себе уславлювала, нав'язливо вдивлялася у свій власний народ, вимагала від нього вірнопідданчого підтвердження своєї винятковості, і до найостанніших своїх днів переконувала нас, передусім вустами свого колишнього генсека, знов-таки у своїй провідній ролі тепер уже у так званій перебудові.

Шок, однак, з часом минув. І у одних змінився спочатку несміливою, а потім і вельми оптимістичною настроєністю на реанімацію комуністичної ідеології — ми це бачимо з гасел, які знову висуваються, групування та організації все тих самих про- і неокомуністичних політичних сил, прихованої, а часом і цілком відкритої протидії прогресивним процесам суспільного оновлення, а останнім часом і відвертих провокацій. В інших же скоріше спостерігаються певні заспокоєність, благодушність, відчуття безповоротності того, що сталось. Але, на жаль, це якраз той випадок, коли сон розуму, цілком імовірно, може породити нових, але, по суті, все тих самих чудовиськ. Саме тому так необхідно вже тепер, на початку цього процесу, організувати інтелектуальні зусилля суспільства проти ренесансу комуністичної ідеології. Все справді розумне, чесне і совісне також має йти назустріч XXIX з'їздові КПРС.

А тому і пропонуємо читачеві спільно проаналізувати комуністичну ідеологію, зокрема, у контексті сучасних уявлень і стандартів прав людини.

Парадоксально, але факт — партія, яка активно виступала проти так званого нею «абстрактного гуманізму», затаврувала концепцію прав людини як виключно буржуазну, підписала в особі колишнього СРСР Загальну декларацію прав людини через 25 років після її прийняття Генеральною Асамблеєю ООН, так і те тільки з огляду на кон'юнктурні політичні міркування, зв'язані з Хельсінкською конференцією з питань безпеки і співробітництва в Європі, опублікувавши її, нарешті, ще через 15 років — нині опинившись, внаслідок своїх конкретних дій поза законом, до цих самих, таких алергійних її сутності, прав і апелює.

Тому цілком нагально, очевидно, й справді розібратися: наскільки ж комуністична ідеологія і діяльність відповідних партій узгоджуються з положеннями Загальної декларації прав людини. Тим більше, що вже в статті 2 цього документа проголошується, зокрема, «повнота прав кожної людини, що надаються цією Декларацією незалежно від... політичних переконань».

Але щоб зробити наші наступні висновки переконливішими, згадаймо, по-перше, основні постулати комуністичної ідеології, викладені насамперед у Маніфесті комуністичної партії (1848 р.). Це — цілковите знищення приватної власності, абсолютизація класового чинника розвитку цивілізації і концепція класової переваги, що випливає з неї, відкрите проголошення права на організацію і насильницьке повалення існуючого суспільного і державного ладу, ідея здійснення світової революції. По-друге, більш осмислено, а не абстрактно-захоплено підійдемо до всієї сукупності прав людини, викладених у Декларації.

Отже, заборона комуністичних партій і є не що інше, як дозвіл колізії права на поширення конкретних переконань — комуністичних та інших прав людини і насамперед її прав абсолютних, основних.

А ТЕПЕР звернімося безпосередньо до Декларації.

Насамперед слід відзначити, що в самій Декларації містяться загальні засади, принцип розв'язання можливих колізій прав окремих громадян, їх груп і держав. Це положення статей 29 і 30. У першій з них вільний розвиток особистості пов'язується не тільки з комплексом прав людини, а й з наявністю певних її обов'язків перед суспільством. Тут же однозначно допускається і можливість обмежень прав людини, але, по-перше, шляхом законодавчого їх оформлення, а по-друге, тільки з метою «забезпечення належного визнання і поваги прав та свобод інших і задоволення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві». Нарешті, здійснення цих прав і свобод, ідеться далі, ні в якому разі не повинно суперечити цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

Друга з цих статей містить положення про те, що ніщо в Декларації не може бути витлумачене як надання комусь права займатися будь-якою діяльністю або чинити дії, спрямовані на знищення прав і свобод, викладених у ній. В цій статті ідеться про повноту прав кожної людини незалежно від її політичних переконань.

Отут одразу ж і постає головне питання: незалежно від будь-яких політичних переконань? Якщо так — то як бути з ідеями расової або національної переваги, насильницької зміни існуючого суспільного і державного ладу тощо і заснованими на них концепціями суспільної і державної перебудови, а отже, і відповідними політичними переконаннями? Якщо ні, не будь-яких, то де критерії оцінки і які є підстави і межі відповідальності?

Правильні відповіді залежать, з одного боку, власне, від тлумачення самого цього явища — переконання. Чи мають вони виключно частковий характер, природу, отже, і повинні бути поза межами правового регулювання впливу, або ж це є явища публічні, а значить, у будь-якому випадку такому впливові правомірно можуть бути піддані? А з іншого,— від того, чи розрізняємо ми право на власне переконання і право на їх поширення, тобто публікацію (у широкому розумінні).

Гадається, тут можна скористатись аналогією із сфери кримінального права, якому відомий інститут частково-публічного чинства, коли порушення кримінального переслідування можливе тільки за заявою потерпілого, але з цього моменту подія набуває публічного характеру і вже припинення чинства, навіть за бажанням потерпілого, бути не може. Отже, за своїм генезисом, за своєю природою переконання, як певні інтелектуально-психологічні елементи світогляду, є явище, безперечно, частково-суб'єктивне. Однак, будучи вираженими будь-яким публічним чином, ставши залученими, тим самим, до широкого соціального контексту, вони стають публічними у своєму бутті, причому незалежно від свого змісту і бажання своїх авторів (тобто по факту).

І як такі вони вже не можуть існувати тільки як частковість, як суб'єктивний соціальний абсолют. Виражені назовні, відокремлені інформаційно від своїх початкових носіїв, вони неминуче співвідносяться з іншими переконаннями, які панують у суспільстві, породжуючи тим самим розмаїття колізій, аж до антагоністичних. І, хочемо ми цього чи ні, але будь-яке переконання, переходячи від своєї генетичної часткові до публічного існування, завжди необхідно корелює з конкретно-історичним суспільним світоглядом, мораллю. А тому будь-яке суспільство фактично приречене на неминучість їхньої оцінки, у тому числі і юридичної, якщо ці переконання публічно виявлено. І на вибір, і існування певних критеріїв цієї оцінки також. І вже з позицій цієї оцінки воно вирішуватиме питання про припустимість або неприпустимість пропаганди і поширення їх. Інакше кажучи, можливості, суспільної безпеки їх публічності. І в цьому суть проблеми, і в цьому якраз міститься імператив суспільства: з одного боку, воно не має права на заборону існування у людини будь-яких переконань, як і на переслідування за них, але цілком певно, з іншого, саме воно має незаперечне право вирішувати, які з цих переконань мають право на публічність. Інакше кажучи, абсолютність права на переконання ні в якому разі не повинна поширюватися і ототожнюватися з правом на їх публічність. Право на переконання — абсолют. Публічність переконань — ні. Це об'єктивно. І в принципі прогресивно, оскільки все це справляє безпосередній вплив на утворення і розвиток цілісного і гармонійного соціального буття.

Інша справа, що реальна дія цього механізму на основі перекручених, фальшивих критеріїв, що суперечать людській природі, наприклад, на засадах ідеї расової або класової переваги, безперечно, веде до соціальних потрясінь і трагедій. А тому головне, визначальне тут не власне сам цей механізм, а якраз ті критерії, на основі яких він працює. От і в нашому випадку, визнаючи в принципі право на комуністичні переконання, ми, однак, зобов'язані для того, щоб визнати за ними право на публічність, переконатися в їх неантагоністичності основним правам людини, загальновизнаним міжнародно-правовим нормам, моральним постулатам і моральним імперативам. Так який же вигляд мають з цих позицій комуністичні постулати?

ОТЖЕ, з одного боку, ми маємо у Маніфесті утвердження необхідності «зруйнувати все, що досі охороняло і забезпечувало приватну власність», зведення всієї комуністичної теорії до одного положення «знищення приватної власності», причому виключно «лише з допомогою деспотичного втручання у право власності». А з іншого,— проголошення у Декларації (ст. 17) права кожного на володіння майном як одноосібно, так і спільно. Зазначимо, що чинний Цивільний кодекс України, що якраз і регулює майнові і деякі з ними зв'язані немайнові відносини, визначає їх як «економічні відносини, що виникають у процесі виробництва, розподілу та обміну» (ст. 1). Основа ж цих відносин є, знов-таки відповідно до Цивільного кодексу, власність на знаряддя і засоби виробництва. Таким чином, відповідно до Декларації і нашого законодавства: право кожної людини на приватне володіння знаряддями і засобами виробництва є одним з основних її прав. Антагонізм цих положень цілком очевидний. До того ж п. 2 ст. 17 Декларації не допускає свавільного позбавлення когось свого майна — це до питання про експропріацію і вельми популярного гасла жовтневого перевороту «грабуй награбоване».

Але «деспотичне втручання у право власності» є лише момент більш загального положення про те, що комуністи, як про це йдеться у тому ж Маніфесті, можуть досягти своїх цілей «тільки шляхом насильницького повалення всього існуючого суспільного ладу». Зіставимо і його з положеннями Декларації, зокрема, з положеннями частини I статті 20, в якій проголошується право на свободу мирних зібрань та асоціацій. І визначимо, чи є мирною організація, з самого початку націлена на насильницьку зміну існуючого державного і суспільного ладу, експропріацію і тероризм, і чи безпечно для будь-якого суспільства допущення пропаганди і поширення її ідеології? Тому, до речі, аж ніяк не випадково і цілком правомірно американські законодавці одним із своїх рішень заборонили в'їзд до своєї країни, зазначимо, не конкретно комуністів, а осіб, які беруть участь у «партії, що ставить собі за мету насильницьке захоплення влади». І те, що під це визначення і потрапили комуністи, — це їхня провина, а не американських законодавців. Наш законодавець також уже дав однозначну відповідь на це запитання у ст. 7 чинної Конституції України, яка нічим по суті не відрізняється від думки законодавців американських.

Однак, ні комуністична ідеологія, ні комуністична теорія не розглядали насильство тільки як винятковий момент, зв'язаний лише із захопленням влади. Це хоч якоюсь мірою можна було б співвіднести з правом людини на повстання як останній засіб «проти тиранії і гноблення», про що і йдеться у преамбулі Декларації. Ні, насильство — це суть комуністичної ідеології, це її «ізюминка», її стрижень. І свого справжнього відбиття вона набула у концепції диктатури пролетаріату. Насильство одного класу і саме пролетаріату, аж до крайніх форм його диктатури — ось вірний і єдино можливий, відповідно до комуністичної теорії, засіб і метод створення нового суспільного устрою. У цьому суть того нового, комуністичного світогляду, основою якого, за твердженням В. Леніна, і є «теорія класової боротьби і всесвітньо-історичної ролі пролетаріату, творця нового, комуністичного суспільства».

ТА ЗВЕРНІМОСЯ знову до Декларації. Вже в її першій статті стверджується, що «всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності і правах». У статті 2 однозначно проголошується право кожної людини мати «всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, без будь-якої відмінності», зокрема, і від «соціального походження, майнового, кастового або іншого стану». А що є диктатура пролетаріату, як не обмеження політичної (та й не тільки її) правосуб'єктності певної частини суспільства, право на визнання якої за кожною людиною якраз і проголошується вже у статті 6 Декларації? Як, нарешті, узгодити ідею диктатури якогось класу з усіма трьома положеннями статті

повіді залежать,
ку. власне, від
амого цього яви-
онання. Чи ма-
ючно частковий
ироду, отже, і
поза межами
улювання впли-
є явища публіч-
ь, у будь-якому
му впливові пра-
ть бути піддані?
— від того, чи
и право на вла-
ння і право на
, тобто публіка-
ому розумінні).
**т можна скорис-
ою із сфери кри-
ава, якому відо-
частково-публіч-
коли порушення
переслідування
и за заявою по-
з цього моменту
публічного харак-
рипинення чинст-
бажанням потер-
е може. Отже, за
м, за своєю при-
ання, як певні
психологічні еле-
ду, є явище, без-
тково-суб'єктивне.
чи вираженими
ічним чином, ста-
м, тим самим, до
ального контек-
ть публічними у
причому незалеж-
змісту і бажання
(тобто по факту).**

НІСТИЧНА ІДЕОЛОГІЯ А ЛЮДИНИ

Назустріч XXIX з'їзду КПРС

**вже не можуть
як частковість,
й соціальний аб-
ені назовні, відо-
маційно від своїх
сіїв, вони немину-
ться з іншими
, які панують у
роджуючи тим
тя колізій, аж до
х. І, хочемо ми
але будь-яке пе-
еходячи від своєї
тковості до пуб-
ння, завжди не-
оє з конкретно-
спільним світо-
ю. А тому будь-
о фактично при-
еминучість їхньої
числі і юридич-
ереконання пуб-
, і на вибір, і іс-
х критеріїв цієї
ї вже з позицій
но вирішуватиме
рипустимість або
ь пропаганди і
Інакше кажучи,
спільної безпе-
ості. І в цьому
, і в цьому як-
імператив сус-
ного боку, воно
на заборону іс-
дини будь-яких
, і на переслідує-
але цілком пев-
аме воно має не-
во вирішувати,
еконань мають
ічність. Інакше
отність права на
в якому разі не
рюватися і ото-
правом на їх
раво на переко-
лют. Публічність
ні. Це об'єктив-
ипі прогресивно,
це справляє без-
ив на утворення
сного і гармоній-
го буття.
що реальна дія
у на основі пе-
альшивих крите-
ечать людській
клад, на засадах
о класової пере-
но, веде до со-
сінь і трагедій.
не, визначальне
сам цей меха-
ті критерії, на
ін працює. От і
падку, визначаючи
аво на комуніс-
ання, ми, однак,
того, щоб виз-
право на пуб-
онатися в їх не-
сті основним пра-
агальновизнаним
авовим нормам,
стулатам і мора-
ивам. Так який
оть з цих пози-
ні постулати?**

одного боку,
мо у Маніфесті
ення необхідно-
ти все, що досі
забезпечувало
сність», зве-
омуністичної те-
го положення
иватної власно-

сті», причому виключно «лише з допомогою деспотичного втручання у право власності». А з іншого, — проголошення у Декларації (ст. 17) права кожного на володіння майном як одноосібно, так і спільно. Зазначимо, що чинний Цивільний кодекс України, що якраз і регулює майнові і деякі з ними зв'язані немайнові відносини, визначає їх як «економічні відносини, що виникають у процесі виробництва, розподілу та обміну» (ст. 1). Основа ж цих відносин є, знов-таки відповідно до Цивільного кодексу, власність на знаряддя і засоби виробництва. Таким чином, відповідно до Декларації і нашого законодавства: право кожної людини на приватне володіння знаряддями і засобами виробництва є одним з основних її прав. Антагонізм цих положень цілком очевидний. До того ж п. 2 ст. 17 Декларації не допускає свавільного позбавлення когось свого майна — це до питання про експропріацію і вельми популярного гасла жовтневого перевороту «грабуй награбоване».

Але «деспотичне втручання у право власності» є лише момент більш загального положення про те, що комуністи, як про це йдеться у тому ж Маніфесті, можуть досягти своїх цілей «тільки шляхом насильницького повалення всього існуючого суспільного ладу». Зіставимо і його з положеннями Декларації, зокрема, з положеннями частини І статті 20, в якій проголошується право на свободу мирних зібрань та асоціацій. І визначимо: чи є мирною організація, з самого початку націлена на насильницьку зміну існуючого державного і суспільного ладу, експропріацію і тероризм, і чи безпечно для будь-якого суспільства допущення пропаганди і поширення її ідеології? Тому, до речі, аж ніяк не випадково і цілком правомірно американські законодавці одним із своїх рішень заборонили в'їзд до своєї країни, зазначимо, не конкретно комуністів, а осіб, які беруть участь у «партії, що ставить собі за мету насильницьке захоплення влади». І те, що під це визначення і потрапили комуністи, — це їхня провина, а не американських законодавців. Наш законодавець також уже дав однозначну відповідь на це запитання у ст. 7 чинної Конституції України, яка нічим по суті не відрізняється від думки законодавців американських.

Однак, ні комуністична ідеологія, ні комуністична теорія не розглядали насильство тільки як винятковий момент, зв'язаний лише із захопленням влади. Це хоч якоюсь мірою можна було б співвіднести з правом людини на повстання як останній засіб «проти тиранії і гноблення», про що і йдеться у преамбулі Декларації. Ні, насильство — це суть комуністичної ідеології, це її «ізюминка», її стрижень. І свого справжнього відбиття вона набула у концепції диктатури пролетаріату. Насильство одного класу і саме пролетаріату, аж до крайніх форм його диктатури — ось вірний і єдино можливий, відповідно до комуністичної теорії, засіб і метод створення нового суспільного устрою. У цьому суть того нового, комуністичного світогляду, основою якого, за твердженням В. Леніна, і є «теорія класової боротьби і всесвітньоісторичної ролі пролетаріату, творця нового, комуністичного суспільства».

Та звернімося знову до Декларації. Вже в її першій статті стверджується, що «всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності і правах». У статті 2 однозначно проголошується право кожної людини мати «всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, без будь-якої відмінності», зокрема, і від «соціального походження, майнового, кастового або іншого стану». А що є диктатура пролетаріату, як не обмеження політичної (та й не тільки її) правосуб'єктності певної частини суспільства, право на визнання якої за кожною людиною якраз і проголошується вже у статті 6 Декларації? Як, нарешті, узгодити ідею диктатури якогось класу з усіма трьома положеннями статті 21, а саме і по-перше, правом кожної людини брати участь в управлінні своєю країною, по-друге, правом рівного [illegible] всіх доступу до державної служби [illegible]ої країні, [illegible]-третє, положенням про те, що саме воля народу, а не якоїсь окремої його частини, хай навіть такої, що дуже відрізняється від інших за своїм ставленням до знарядь і засобів виробництва і власним становищем у сфері виробництва, розподілу, обміну і споживання, «повинна бути основою влади уряду»?

Так само антагоністична правам людини й ідея світової революції, тобто знов-таки насильницька зміна, але тепер уже всього світопорядку відповідно до постулатів комуністичної ідеології. Адже у статті 28 Декларації, про яку ми вже згадували, проголошується право кожної людини на такий, зокрема, міжнародний порядок, «при якому права і свободи, викладені у цій Декларації, можуть бути повністю здійснені». Таким чином, комуністичний світогляд суперечить інтересам не окремих країн і народів, а фактично самій цивілізації, основам її існування і прогресивного розвитку.

Звернімо увагу ще на ряд суперечливих моментів співвідношення комуністичних постулатів і вироблених світовим співтовариством стандартів прав людини.

Так, у ст. 7 Декларації проголошується право на рівний захист від будь-якої дискримінації, що порушує цю Декларацію, і від будь-якого підбурювання до такої дискримінації. Але як тоді оцінювати пропаганду і поширення комуністичних основоположних ідей, які ми щойно розглянули, як не саме підбурювання до дискримінації, або власне дискримінацію за ознакою класової приналежності?

Частина 2 ст. 21 забороняє примус до вступу до будь-якої асоціації. Причому характер примусу не визначається, отже, йдеться як про прямий, так і про посередній примус, у тому числі економічний, психологічний тощо. Але що є концепція партії-гегемона, партії-монополіста, як не основа якраз економічного, психологічного тиску на особистість, залучення до цієї асоціації? І хіба значна частина з 20 мільйонів колишніх членів КПРС не є прямий результат саме такого примусу?!

Стаття 26 присвячена праву на освіту. Зокрема, передбачається, що воно має бути спрямоване на повний розвиток людської особистості і «до збільшення поваги до прав людини і основних свобод». А також те, що освіта має сприяти взаєморозумінню, терпимості і дружбі між усіма народами, расовими або релігійними групами. Так які з комуністичних постулатів відповідають цим вимогам? Скасування приватної власності? Диктатура пролетаріату? Насильницька зміна внутрішнього суспільного або державного ладу чи то світового порядку? Або концепція класової переваги? Чи може у принципі відповідати вимогам, що висуваються у Декларації, освіта, яка ґрунтується на цих засадах?!

Ось на які запитання нам слід відповісти, розв'язуючи проблему припустимості публічності комуністичних ідей в їх первородному вигляді. Їх колізійність з основними правами людини, як ми спробували це показати, цілком реальна, а розв'язання її неминуче, якщо ми якоюсь мірою відповідальні перед своєю історією. Робити це слід знов-таки на підставі підходів, запропонованих у ст. ст. 29 і 30 Декларації, і тих, про які йшлося вище. От і давайте-но з урахуванням аналізу комуністичних постулатів у контексті вироблених світовим співтовариством стандартів прав людини, а також такого тривалого і багатостороннього досвіду втілення цих ідей у життя, визначимося, нарешті: чи є законодавчо встановлена заборона на публічність комуністичних переконань такою, що відповідає меті «забезпечення, — як про це йдеться у ст. 29 Декларації, — належного визнання і поваги прав і свобод інших та задоволення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту» чи ні? І чи може бути допущена публічна діяльність організації, яка ці ідеї сповідує, якщо взяти до уваги ст. 30 Декларації, в якій проголошується, що ніщо у ній не може бути витлумачене «як надання якійсь державі, групі осіб або окремим особам права займатись якоюсь діяльністю або здійснювати дії, спрямовані на знищення прав і свобод, викладених у цій Декларації»?!

У зв'язку з глобальною кризою (якщо не крахом) комуністичної ідеології марксизму-ленінізму, природно постає питання про його історичну закономірність і сутність. Хоч як це гірко і прикро, особливо для нашого суспільства, висновок, очевидно, може бути тільки один: такий результат її виявився об'єктивно неминучим, а головна причина не в окремих недоліках теорії, ні в нечисленності її шанувальників і послідовників, і не у помилках інтерпретаторів. Ні, багато хто з них щиро вірив і справді прагнув створити новий і прогресивний суспільний лад, намагаючись найточніше реалізувати теоретичні моделі марксизму-ленінізму. Але трагічно хибним виявився власне їх світогляд, заснований на комуністичній ідеології марксистсько-ленінського зразка — саме вона виявилась антагоністичною об'єктивним закономірностям розвитку людини, суспільства, цивілізації загалом — і економічним, і політичним, і морально-етичним.

Проблема антагонізму комуністичної ідеології і прав людини — це нині не стільки наукова, академічна, скільки практично-політична проблема. Як її розв'язувати? Головне — усунення з нашого соціального буття, нашої реальної соціальної дійсності тих елементів і компонентів, які і стимулюють відродження комуністичної ідеології і служать поживним ґрунтом для її поширення. Концепції класової переваги слід протиставити ідеї класового миру, соціальної підтримки і гармонізації відносин усіх суспільних груп та верств і відповідні дійові юридичні і організаційні механізми. Ідеї скасування приватної власності мають, та тільки і можуть, протистояти мільйони приватних власників, а прагненню насильницької зміни суспільного і державного ладу і світового порядку — громадянське суспільство і правова держава. Тільки за таких умов суспільство матиме стійкий імунітет проти комуністичної ідеології, і вона заперечуватиметься не на політичному або науковому рівні, а насамперед і головне — на рівні масової свідомості. Як це і відбулося в країнах і суспільствах, які визначають нині рівень розвитку цивілізації.

Антагонізм первородних комуністичних постулатів закономірностям та об'єктивним тенденціям світового розвитку, досягнутим цивілізацією стандартам прав людини очевидний нині вже і багатьма прихильниками власне комуністичної ідеї, і нерідко можна зустріти вельми критичне ставлення до комуністичної теорії Маркса-Леніна у неокомуністичному середовищі. Є вже і спроби відмови, відмежування від найбільш одіозних, радикальних її положень. Але при цьому все ще існує, подекуди навіть хворобливе, бажання зберегти традиційну комуністичну фразеологію, риторику та ідеологічну семантику. Хоч цілком природно було б замислитися: а що, власне, залишиться від марксизму-ленінізму, якщо з нього вилучити тільки розглянуті нами вище постулати і все від них похідне?!

Саме тому, до речі, забороняти слід не партії, які називають себе комуністичними, а лише ті з них, які утверджують свою ідеологічну наступність від КПРС та її колишніх республіканських «бойових загонів». А значить, будують свою діяльність на тих самих постулатах Комуністичного маніфесту, і отже, знову націлених на насильницьку зміну нашого суспільного ладу і державного устрою і світового порядку, політичне скасування інституту приватної власності. Зрештою це саме ті партії, які мають намір знову приректи і нас, і дітей, і онуків наших на страхіття класового фашизму.

**Віталій КРЮКОВ,
старший науковий співробітник Інституту держави і права АН України, кандидат юридичних наук.**

В
ВО

**28 жовт
з дня прий
мови в Укр
кону, який
Верховної
го скликан
великою пе
льно-демок
раїни.**

Однак в
лися. Сьог
реможці во
статують: з
потребує в

Мені м
мовляв, У
економічно
українська
томість до
тим і гол
«мовні» пи

Справді,
лись східн
веди, Боже
Але нашо
цей хресни
його здола
же єдиним

Кожен
свою дійсн
ву й культ
ще раз ряд
ки тому ві
жавною ли
ву. І разом
вість росі
ваним укр
тися росі
усіх сфера
ти, що й
дішньому
Г. Крючко
«справді л

У тому,
льно прого
ною украї
но гаранту
сійській м
аналізуючи
зац будь-я
Тому пов
кумента ма
«Закон про
рення сфе
ської мови
гом 10 рок

Отже,
Які ж резу
льність у
у Києві. Т
деяких ін
лися наре
раїномовні
України, з
вага укра
радіо, теле
друкованої
лік цей, як
жаль, вий
й то, спра
треба сказ
піхів вдало
зусиллями
телів-патрі
вариств у

Для того
причини
про мови,
вати, які по
влять ни
Таких осно
хильники
відстоюють
раїнського
ховності, н
них — над
вно цих л
ної ідеї. Пр
виходу Ук
розв'язанн

ГОЛОС України

...ОЛОГІЯ

...XXIX з'їзду КПРС

...і по-перше, пра... людини брати ...правлінні своєю ...друге, правом рів...х доступу до дер...кби ...ої краї...етє, ...оженням ...аме воля народу, ...окремої його час...авіть такої, що ...яється від інших ...вленням до зна...ів виробництва і ...новищем у сфе...цтва, розподілу, ...живання, «повин...овою влади уря...

...антагоністична ...ини й ідея світо...ії, тобто знов...ницька зміна, але ...сього світопоряд...но до постулатів ...ої ід...гії. Ад... 28 Декларації, ... вже згадували, ...ться право кож... на такий, зокре...одний порядок, ...права і свободи, ... цій Декларації, ... повністю здій...им чином, кому...вітогляд супере...ам не окремих ...одів, а фактично ...зації, основам її ... прогресивного

...увагу ще на ряд ...х моментів спів... комуністичних ... вироблених сві...овариством стан... людини.

...т. 7 Декларації ...ься право на рів...ід будь-якої дис... що порушує цю ... і від будь-якого ...я до такої диск...ле як тоді оціню...анду і поширен...ічних основопо..., які ми щойно ...як не саме підбу... дискримінації, ...дискримінацію за ...сової приналеж...

... ст. 21 заборо... до вступу до ...оціації. Причому ...имусу не визна...е, йдеться як про ... і про посеред... тому числі еко...ихологічний то...

що. Але що є концепція партії-гегемона, партії-монополіста, як не основа якраз економічного, психологічного тиску на особистість, залучення до цієї асоціації? І хіба значна частина з 20 мільйонів колишніх членів КПРС не є прямий результат саме такого примусу?!

Стаття 26 присвячена праву на освіту. Зокрема, передбачається, що воно має бути спрямоване на повний розвиток людської особистості і «до збільшення поваги до прав людини і основних свобод». А також те, що освіта має сприяти взаєморозумінню, терпимості і дружбі між усіма народами, расовими або релігійними групами. Так які з комуністичних постулатів відповідають цим вимогам? Скасування приватної власності? Диктатура пролетаріату? Насильницька зміна внутрішнього суспільного або державного ладу чи то світового порядку? Або концепція класової переваги? Чи може у принципі відповідати вимогам, що висуваються у Декларації, освіта, яка грунтується на цих засадах?!

ОСЬ НА ЯКІ запитання нам слід відповісти, розв'язуючи проблему припустимості публічності комуністичних ідей в їх первородному вигляді. Їх колізійність з основними правами людини, як ми спробували це показати, цілком реальна, а розв'язання її неминуче, якщо ми якоюсь мірою відповідальні перед своєю історією. Робити це слід знов-таки на підставі підходів, запропонованих у ст. ст. 29 і 30 Декларації, і тих, про які йшлося вище. От і давайте-но з урахуванням аналізу комуністичних постулатів у контексті вироблених світовим співтовариством стандартів прав людини, а також такого тривалого і багатостороннього досвіду втілення цих ідей у життя, визначимося, нарешті: чи є законодавчо встановлена заборона на публічність комуністичних переконань такою, що відповідає меті «забезпечення,— як про це йдеться у ст. 29 Декларації,— належного визнання і поваги прав і свобод інших та задоволення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту», чи ні? І чи може бути допущена публічна діяльність організації, яка ці ідеї сповідує, якщо взяти до уваги ст. 30 Декларації, в якій проголошується, що ніщо у ній не може бути витлумачене «як надання якійсь державі, групі осіб або окремим особам права займатись якоюсь діяльністю або здійснювати дії, спрямовані на знищення прав і свобод, викладених у цій Декларації»?!

У зв'язку з глобальною кризою (якщо не крахом) комуністичної ідеології марксизму-ленінізму, природно постає питання про його історичну закономірність і сутність. Хоч як це гірко і прикро, особливо для нашого суспільства, висновок, очевидно, може бути тільки один: такий результат її виявився об'єктивно неминучим, а головна причина не в окремих недоліках теорії, ні в нечисленності її шанувальників і послідовників, і не у помилках інтерпретаторів. Ні, багато хто з них щиро вірив і справді прагнув створити новий і прогресивний суспільний лад, намагаючись найточніше реалізувати теоретичні моделі марксизму-ленінізму. Але трагічно хибним виявився власне їх світогляд, заснований на комуністичній ідеології марксистсько-ленінського зразка — саме вона виявилась антагоністичною об'єктивним закономірностям розвитку людини, суспільства, цивілізації загалом — і економічним, і політичним, і морально-етичним.

Проблема антагонізму комуністичної ідеології і прав людини — це нині не стільки наукова, академічна, скільки практично-політична проблема. Як її розв'язувати? Головне — усунення з нашого соціального буття, нашої реальної соціальної дійсності тих елементів і компонентів, які і стимулюють відродження комуністичної ідеології і служать поживним грунтом для її поширення. Концепції класової переваги слід протиставити ідеї класового миру, соціальної підтримки і гармонізації відносин усіх суспільних груп та верств і відповідні дійові юридичні і організаційні механізми. Ідеї скасування приватної власності мають, та тільки і можуть, протистояти мільйони приватних власників, а прагненню насильницької зміни суспільного і державного ладу і світового порядку — громадянське суспільство і правова держава. Тільки за таких умов суспільство матиме стійкий імунітет проти комуністичної ідеології, і вона заперечуватиметься не на політичному або науковому рівні, а насамперед і головне — на рівні масової свідомості. Як це і відбулося в країнах і суспільствах, які визначають нині рівень розвитку цивілізації.

Антагонізм первородних комуністичних постулатів закономірностям та об'єктивним тенденціям світового розвитку, досягнутим цивілізацією стандартам прав людини очевидний нині вже і багатьма прихильниками власне комуністичної ідеї, і нерідко можна зустріти вельми критичне ставлення до комуністичної теорії Маркса-Леніна у неокомуністичному середовищі. Є вже і спроби відмови, відмежування від найбільш одіозних, радикальних її положень. Але при цьому все ще існує, подекуди навіть хворобливе, бажання зберегти традиційну комуністичну фразеологію, риторику та ідеологічну семантику. Хоч цілком природно було б замислитися: а що, власне, залишиться від марксизму-ленінізму, якщо з нього вилучити тільки розглянуті нами вище постулати і все від них похідне?!

Саме тому, до речі, забороняти слід не партії, які називають себе комуністичними, а лише ті з них, які утверджують свою ідеологічну наступність від КПРС та її колишніх республіканських «бойових загонів». А значить, будують свою діяльність на тих самих постулатах Комуністичного маніфесту, і отже, знову націлених на насильницьку зміну нашого суспільного ладу і державного устрою і світового порядку, політичне скасування інституту приватної власності. Зрештою, це саме ті партії, які мають намір знову приректи і нас, і дітей, і онуків наших на страхіття класового фашизму.

Віталій КРЮКОВ,
старший науковий співробітник Інституту держави і права АН України, кандидат юридичних наук.

Слово рідне

ВОСКРЕСНЕ МОВА — ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА

28 жовтня минає три роки з дня прийняття Закону про мови в Українській РСР. Закону, який вийшов з-під пера Верховної Ради попереднього скликання і був на той час великою перемогою національно-демократичних сил України.

• • •

Однак відтоді часи змінилися. Сьогодні вчорашні переможці все голосніше констатують: закон не працює і потребує вдосконалення.

Мені можуть дорікнути, мовляв, Україна на межі економічної катастрофи, а українська інтелігенція натомість допомоги «роздягнутим і голодним» розв'язує «мовні» питання.

Справді, як твердили колись східні мудреці, не доведи, Боже, жити в часи змін. Але нашому народові випав цей хресний шлях і ми маємо його здолати. Бо не хлібом же єдиним живе чоловік...

Кожен народ відображає свою дійсність через свою мову й культуру. Перечитаймо ще раз рядки закону. Три роки тому він проголосив державною лише українську мову. І разом з тим дав можливість росіянам та зрусифікованим українцям користуватися російською мовою в усіх сферах суспільного життя, що й дало підстави тодішньому партійному діячеві Г. Крючкову назвати його «справді ленінським».

У тому, що закон формально проголошував державною українську, а фактично гарантував цей статус російській мові, переконуєшся, аналізуючи кожен другий абзац будь-якої його статті. Тому повна назва цього документа мала б звучати так: «Закон про поступове розширення сфери вжитку української мови в Україні протягом 10 років».

Отже, минуло три роки. Які ж результати? Зросла кількість україномовних шкіл у Києві, Полтаві, Харкові та деяких інших містах, з'явилися нарешті поодинокі україномовні класи на півдні України, збільшилася питома вага українського слова на радіо, телебаченні, в сфері друкованої реклами... Перелік цей, якщо продовжити, на жаль, вийде дуже куцим. Та й то, справедливості заради, треба сказати, що й цих успіхів вдалося досягти лише зусиллями ентузіастів, вчителів-патріотів, активістів товариств української мови.

Для того, щоб зрозуміти причини недійовості Закону про мови, треба проаналізувати, які політичні сили «правлять нині бал» в Україні. Таких основних сил дві. Прихильники національної ідеї відстоюють відродження української самостійності, духовності, мови. Україна для них — над усе. Назвемо умовно цих людей **«націоналістами»**. Прихильники соціальної ідеї вбачають напрями виходу України в світ через розв'язання соціальних проблем. Мова, духовність, культура для них, як правило — другорядні. Умовно їх можна назвати **«соціалістами»**.

Якщо взяти до уваги, що розширення сфери вжитку мови на державному рівні залежить від начальства, то стане зрозумілим, чому в більшості регіонів України Закон про мови ігнорується. Справа в тому, що начальниками поки що повсюдно є «соціалісти». Що заважає, наприклад, директорам магазинів Києва дати вказівки про маркування товарів українською мовою? Але ж ні, скрізь в українській столиці продаються «хрен» замість «хріну», «лук» замість «цибулі», «хлеб» замість «хліба» тощо. Хоч «ковбаса» від «колбаси» відрізняється однією літерою, але саме цієї літери гастрономники «соціалісти» писати не хочуть.

Або приклад, пов'язаний з вищою школою, яка була і лишається головним знаряддям русифікації української молоді, зокрема тієї, що прибуває на навчання з села. У вищих і середніх спеціальних навчальних закладах Закон про мови можна було б виконати дуже швидко і ефективно. Найперше, потрібно викладання всіх гуманітарних дисциплін перевести на українську мову. Окрім того, треба створити окремі групи з українською мовою викладання. На жаль, і тут «націоналісти» програють. Лише подекуди окремі викладачі в умовах спротиву освітянських начальників почали читати лекції державною мовою, та й то мовна культура цих викладачів низька: в більшості випадків, крім російської, жодної іншої іноземної мови вони не знають і знати не бажають. Отже, перспективи впровадження Закону про мови, особливо на тлі економічних негараздів, сьогодні — фата моргана.

На перший погляд, узаконення російської мови як державної було б логічним кроком з огляду на те, що в Україні проживає 12 мільйонів росіян, а міське населення Сходу й Півдня України та її столиці майже повністю зрусифіковане. Прихильники ідеї державної двомовності вказують на приклад Швейцарії, Канади та Фінляндії. Але в тім-то й біда, що українська мова в Україні опинилася у ролі наймички. Визнати російську мову державною означало б схвалити і увічнити досягнення колоніальної політики російських царів та кремлівських генсеків. Шведська мова у Фінляндії не загрожує фінській, а мовна культура в Швейцарії характеризується добрим знанням громадянами всіх державних мов. У наших же постімперських умовах визнання державною російської мови остаточно знищить українську мову, яка ледь-ледь встає з домовини.

Україна має вибрати шлях активного сприяння виконанню Закону про мови з боку держави і службових осіб усіх рівнів, дотримуючись прав національних меншин. Воскресне українська мова — воскресне й Україна.

Юрій ГНАТКЕВИЧ,
народний депутат України.

Як рубали наше коріння

1720 рік — Указ Петра І про заборону книгодрукування українською мовою.

1769 рік — Указ Синоду про вилучення в населення українських букварів та українських текстів з церковних книг.

1775 рік — Зруйнування Запорозької Січі та закриття українських шкіл при полкових козацьких канцеляріях.

1811 рік — Закриття Києво-Могилянської Академії.

1847 рік — Розгром Кирило - Мефодіївського братства.

1862 рік — Закриття українських недільних шкіл, які безплатно організувала передова інтелігенція.

1863 рік — Валуєвський циркуляр про заборону видання книг українською мовою.

1876 рік — Емський акт про заборону ввезення української книги з-за кордону, заборону українського театру й друкування нот українських пісень.

1884 рік — Закриття всіх українських театрів.

1908 рік — Указ Сенату про «шкідливість» культурної й освітянської діяльності в Україні.

1914 рік — Указ Миколи II про скасування української преси.

1933 рік — Телеграма Сталіна про припинення «українізації». Ліквідація в Україні неіснуючого так званого «нового національного ухилу».

1938 рік — Сталінська постанова про обов'язкове вивчення російської мови.

1978 рік — Постанова ЦК КПРС про посилення вивчення та викладання російської мови та літератури («Брежнєвський циркуляр»).

1983 рік — Постанова ЦК КПРС про посилення зивчення російської мови в школах («Андроповський указ»).

1989 рік — Постанова Пленуму ЦК КПРС про єдину офіційну загальнодержавну мову (російську) в СРСР.

KINTO

ПРОСПЕКТ ЕМІСІЇ АТ ВІДКРИТОГО ТИПУ

«Народний інвестиційний фонд «Кінто»

Основні дані про емітента

1. «Народний інвестиційний фонд «КІНТО» (скорочено — Фонд) заснований 9 жовтня 1992 року як акціонерне товариство відкритого типу з оголошеним статутним фондом 5.000.000 (п'ять мільйонів) карбованців.

2. Юридична адреса: 252195, м. Київ, бул. Л. Українки, 26, к. 221.

3. Управління Фондом здійснюється Загальними зборами акціонерів, Радою директорів, інвестиційним керуючим.

Кредиторської заборгованості на момент випуску акцій Фонд не має. Адміністративні та економічні санкції державними органами на Фонд на момент випуску акцій не накладалися.

Предмет статутної діяльності «Народного інвестиційного фонду «КІНТО»

4. Основною метою діяльності Фонду є мобілізація вільних коштів юридичних осіб і громадян та вкладення їх у різні види матеріальних та фінансових активів, фінансування інвестиційних програм, а також акумулювання приватизаційних коштів громадян шляхом обміну приватизаційних паперів на цінні папери власного випуску.

Відомості про наступний випуск цінних паперів

5. Рішення здійснити випуск цінних паперів Фонду було прийняте засновниками 9 жовтня 1992 року. Випуск акцій Фонду складається із 50.000 (п'ятдесяти тисяч) простих акцій на загальну суму 5.000.000 (п'ять мільйонів) карбованців. Номінальна вартість однієї акції 100 (сто) карбованців. Розмір дивідендів за акціями визначається Радою директорів і затверджується Загальними зборами акціонерів.

6. Розповсюдження акцій Фонду починається 1 листопада 1992 року і продовжується протягом двох місяців. Акції можна придбати за адресою: 252195, м. Київ, бул. Л. Українки, 26, к. 221.

Напрями використання мобілізованих коштів

7. З метою одержання високого та сталого доходу, надійного вкладення залучених коштів, підтримки їх ліквідності Фонд здійснює інвестиції в короткострокові грошові зобов'язання, в тому числі депозитні сертифікати, строкові депозити, банківські векселі національних та іноземних компаній, інші короткострокові зобов'язання з плаваючою чи гнучкою процентною ставкою, а також в акції і облігації вітчизняних та іноземних підприємств, в паї і нерухомість, інші активи.

8. Здійснення комерційної діяльності шляхом обміну залучених приватизаційних паперів на пакети акцій підприємств, що приватизуються.

Телефони для довідок (044) 296-67-30, 295-73-92.

Футбол, перша ліга

ТУРНІР СЛАБЕНЬКИЙ? ХТО ЗГОДЕН З ЦИМ

Недавно один із гравців клубу вищої ліги назвав турнір команд першої ліги слабеньким. Навряд чи з цим погодяться футболісти лідируючих клубів, бо кожне очко їм дається важко. Наприклад, у шістнадцятому турі СК «Одеса», виступаючи у Мукачевому, ледь врятувалося від поразки у грі з «Приладистом», який ходить у середнячках. На гол Галана (53) одесити відповіли влучним ударом Парахневича (74) — 1:1.

Важко далися два очки «Прикарпаттю», яке на своєму полі провело швидкий гол (Ковальчук, 2) у ворота «Артанії». Найдосвідченіший гравець гостей Бєлан згодом зрівняв рахунок (35) і гра пішла на зустрічних курсах. Лише у другому таймі перевага господарів втілилася у голи. Їх забив Григорчук на 62-й і 65-й хвилинах — 3:1.

А от вінницька «Нива» хвацько розправилася вдома з «Поліграфтехнікою». Знову відзначився найкращий форвард вінничан Косовський, який провів два м'ячі на 15-й і 53-й хвилинах. У другому випадку він реалізував одинадцятиметровий удар. Ще один м'яч провів Шубін на 65-й хвилині — 3:0.

«Десна» на своєму полі здолала опір «Хіміка» вже у першому таймі, коли Лихобицький (15), Овчаренко (37) провели по м'ячу. У другому таймі на полі точилася рівна боротьба, але рахунок — 2:0 зберігся до фінального свистка.

Динамівці Києва приймали вдома одного з лідерів — «Темп» із Шепетівки. Лобас на 42-й хвилині примусив гостей розпочати з центра поля. Та на 61-й хвилині Заруцький зрівняв рахунок — 1:1.

Результати інших матчів такі: «Рось» — «Кристал» — 3:0, «Поділля» — «Шахтар» — 3:0, «Автомобіліст» — «Сталь» — 1:1, «Закарпаття» — «Ворскла» — 2:0, «Скала» — «Нафтовик» — 3:0.

У вінницької «Ниви» — 24 очка, у СК «Одеса» — 21, «Темпа» і «Нафтовика» — по 20, — «Автомобіліста» і «Прикарпаття» — по 19 очок.

Завтра відбудуться матчі 17 туру.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

ЛИШЕ РЕЗУЛЬТАТИ

Друга ліга. 13 тур. «Кристал» — «Чайка» — 2:0, «Зірка» — «Шахтар-2» — 0:1, «Чорноморець-2» — «Явір» — 0:1, «Галичина» — «Азовець» — 1:1, «Дністер» — «Дружба» — 3:0, «Хімік» — «ЗС Оріяна» — 1:0, «Газовик» — «Дніпро» — 1:0, «Вагонобудівник» — «Меліоратор» — 0:0, «Бажановець» — «Титан» — 1:0.

Перехідна ліга. 13 тур. «Динамо» — «Торпедо» — 6:2, «Прометей» (Дніпродзержинськ) — «Океан» — 2:2, «Гірник» — «Нафтохімік» — 2:2, «Прометей» (Шахтарськ) — «Електрон» — 1:1, «Шахтар» — «Авангард» — 1:0, «Фрунзенець» — «Промінь» — 1:2, «Море» — «Андезит» — 1:0, «Нива» — «Лисоня» — 1:0, «Канатник» — «Олімпік» — 2:0.

РІЗНІ РЕКОРДИ

У звітному турі футбольного чемпіонату серед клубів вищої ліги на стадіонах України побувало 62.550 глядачів. Погодьтеся, цифра цілком пристойна. Рекордна кількість болільників — 20 тисяч заповнила трибуни головної спортивної споруди Кривого Рога. І тут дивного мало, бо місцевий «Кривбас» останнім часом і гру демонструє пристойну, і результатів добився помітних. Пам'ятаєте, як криворіжці повідбирали очки в призерів чемпіонату «Дніпра» і «Динамо», а чемпіона — «Таврію» переконливо перемогли — 2:0.

Ще один рекорд, але, як кажуть, альтернативний, народився в Одесі. Там глядачів не назбиралося й чотири сотні. Що ж, як кажуть, хто як грає, так і має.

Перша одиниця в графі нічиї з'явилася у чи не найбезкомпроміснішої команди в українському чемпіонаті — «Таврії». Чемпіон поділив очки в Тернополі. Зрозуміло, що для місцевої «Ниви», яка переживає не найкращі часи, оте очко — неабиякий здобуток.

А головним поєдинком туру був матч у Чернівцях, де «Буковина» приймала одноосібного лідера. Незважаючи на кульову нічию, гра вийшла гострою і цікавою. А, втім, нехай про неї ліпше розповість головний тренер «Дніпра» Микола Павлов:

Коментар

— Перед цим матчем у нас з'явилися певні кадрові проблеми. Головна з них воротарська. Наш досвідчений голкіпер Валерій Городов полетів на переговори до Марокко. Тому вперше ворота захищав його 21-річний дублер Микола Медін. Що ж, дебютант зіграв успішно. Легкої травми напередодні зазнав півзахисник Олег Чухлеба. Враховуючи те, що він — гравець національної збірної, яка в середу має зустрітися в Мінську зі збірною Білорусі, дали Олегові можливість відпочити.

— Ну і хто ж був ближчим до перемоги: ви, чи господарі?

— Не розцініть мою відповідь як нескромну: ми мали більше моментів для взяття воріт. Але цього разу відмінно зіграв воротар буковинців Володимир Циткін. Він буквально виручив свою команду.

— Що можете сказати про тур в цілому?

— Є чимало несподіванок. Перша — перемога харків'ян у Кривому Розі. «Кривбас» останнім часом нарощував темп, грав стабільно. І от «Металіст» зупинив цю упевнену ходу. Не думав, що й «Шахтар» отак легко виграє в Рівному. Річ у тім, що «Верес», якому втрачати нічого, може піднести свиню будь-кому. Але донеччани, мабуть, враховуючи це, добре настроїлися на матч.

— Чи можливі, як на вас, якісь докорінні зміни в стані лідерів?

— Напевно, ні. Кияни, донеччани, харків'яни, наша команда вестимуть перед. Щоправда, останнім часом помітно посилили гру «Карпати». Львів'яни здатні приєднатися до лідерів...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

КИЯНИ — ЛІДЕРИ

Хокей

Продовжує радувати переможними виступами в розіграшу Кубка МХЛ київський «Сокіл». Український клуб, приймаючи вдома хокеїстів череповецького «Металурга», здобув дві перемоги: 7:4 (3:1, 1:1, 3:1), шайби закинули: Буценко (8), Синьков (9), Аліпов (15), Бобровников (33), Гунько (43), Степанищев (52, більшість), Кулабухов 53) — у киян; Жебровський (6), Стулов (37, більшість), Мартинов (56, меншість). 3:2 (1:1, 0:1, 2:0), шайби закинули: Кулабухов (20), Найда (41), Аліпов (57, більшість) — у господарів; Стулов (6), Володін (33) — у гостей.

	І	В	Н	П	Ш	О
Сокіл	16	11	1	4	62—39	23
Ригас-Старз	16	9	2	5	55—45	20
Металург	18	9	2	7	54—52	20
СКА	16	6	2	8	36—38	14
Динамо	16	4	4	8	34—43	12
Кристал	18	4	3	11	38—62	11

Наступні матчі «Сокіл» проведе на виїзді: 28—29 жовтня в Санкт-Петербурзі зі СКА, 1—2 листопада — в Ризі.

Геннадій ОЗЕРЧУК.

Із суддівських протоколів

Чемпіонат України з футболу серед команд вищої ліги. Одинадцятий тур

«Верес» — «Шахтар». 0:2 (0:2). 6000 глядачів. Суддя Сидор (Львів). Голи: Матвєєв (2, 21).

«Кривбас» — «Металіст». 0:2 (0:1). 20000 глядачів. Суддя Безуглий (Луцьк). Голи: Пушкуца (28), Призетко (65).

«Металург» — «Динамо». 1:1 (0:1). 13000 глядачів. Суддя Мельничук (Сімферополь). Голи: Головань (69) — у господарів; Ковалець (31) — у гостей.

«Нива» — «Таврія». 0:0. 9000 глядачів. Суддя Грисьо (Львів).

«Карпати» — «Торпедо». 3:1 (2:1). 6500 глядачів. Суддя Лисенко (Одеса). Голи: Козак (35, 50). Покладюк (80) у господарів; Р. Бондаренко (23) — у гостей.

«Буковина» — «Дніпро». 0:0. 4500 глядачів. Суддя Онуфер (Ужгород).

«Чорноморець» — «Зоря»-МАЛС. 2:1 (1:0). 350 глядачів. Суддя П'яних (Донецьк). Голи: Гусєв (44), Кошелюк (74) — у господарів; Севідов (83, з пенальті) — у гостей.

«Волинь» — «Кремінь». 2:1 (0:0). 3200 глядачів. Суддя Головко (Дніпропетровськ). Голи: Дикий (56, 70) — у господарів; Данилишин (63) — у гостей.

	І	В	Н	П	М	О
Дніпро	11	7	3	1	20— 8	17
Шахтар	11	6	3	2	17— 8	15
Металіст	11	5	4	2	20— 9	14
Динамо	11	5	4	2	16— 7	14
Буковина	11	5	3	3	14— 6	13
Карпати	11	5	2	4	18—17	12
Чорноморець	11	5	2	4	16—15	12
Волинь	11	5	2	4	12—18	12
Таврія	10	5	1	4	12—13	11
Металург	11	4	3	4	12—13	11
Кривбас	11	3	3	5	9—11	9
Зоря-МАЛС	10	3	2	5	6—15	8
Торпедо	11	3	1	7	13—16	7
Нива	11	2	3	6	5— 9	7
Кремінь	11	2	3	6	5—19	7
Верес	11	2	1	8	10—21	5

Телебачення

СЕРЕДА 28 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої.
9.00 Свічадо.
10.00 Камерна музика. Віолончель.
10.35 Шкільний екран. 5 кл. Казка в музиці. Засоби виразності.
11.05 Художній телефільм. «Люди і дельфіни». 2 серія.
12.25 УТН.
12.40 Документальний телефільм «Яйце динозавра».
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселкове розмаїття.
16.35 Телефільм «Українська палітра» («Укрвідео»).
16.55 На допомогу школі. Історія України. 8 кл. «Запорозька Січ — козацька держава на Дніпрі».
17.30 Футбол. Товариська зустріч. Збірна Бєларусі — збірна України.
19.15 УТН.
19.25 Музичний фільм «Весела прогулянка».
19.45 Наше коло.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Акценти.
21.55 Концерт артистів Словенської опери.
23.30 УТН.
23.45 Продовження концерту артистів Словенської опери.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Наш музичний клуб.
10.30 «Прочани». Документальний телефільм.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 2 серія.
12.25 «Анна Лійса». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Надія. Благодійний концерт для дітей-сиріт.
17.00 Новини.
17.25 Вечір телебачення Туреччини.
18.00 Г. Свиридов. Маленький триптих.
18.10 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.55 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату світу. Збірна Росії — збірна Люксембургу. 2 тайм.
19.50 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Репортаж ні про що.
20.50 Вечір телебачення Туреччини. Прем'єра художнього фільму «Розкидане ліжко».
22.20 Веді.
23.00 Новини.
23.25 Любов з першого погляду. День 2.
0.00 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 2 серія.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 91 серія.
11.50 Гармонія землі і води.
12.05 Мегаполіс.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Бізнес: нові імена.
15.15 Термінал.
15.45 ТрансРосефір. Далекий Схід.
16.30 Там-там-новини.
16.45 Християнська програма.
17.15 Паралельні світи.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.30 Київська панорама.
19.50 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 92 серія.
20.40 Телебіржа інформує.
20.50 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.25 Мультфільм «Вінні-Пух»
14.40 Худ. фільм «Острів загиблих кораблів».
18.45 Мультфільми.
19.00 Худ. фільм «Річка».
20.40 Відеомузика.
21.00 Худ. фільм «Джинсовий поліцейський».

Викрадену печатку колгоспу «Полісся» с. Ставище Брусилівського району Житомирської області вважати недійсною з 7 жовтня 1992 року.

Посміхніться

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34.
⊙ Рукописів не повертаємо. 441-89-44.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 452.974.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311205.